

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Vliv starosty na lokální samosprávu

Markéta Žváčková

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Markéta Žváčková

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Šumperk

Název práce

Vliv starosty na lokální samosprávu

Název anglicky

Mayor's influence on local self-government

Cíle práce

Tématem bakalářské práce je místní samospráva, rozvoj obcí a role starostů. Výzkum bude zaměřen na obec Zvole (okres Šumperk, Olomoucký kraj). Jedná se o menší obec s 852 obyvateli (stav k roku 2021). Situace ve Zvoli bude porovnána s případem malého města Loštice s 2 959 obyvateli (stav k roku 2021).

Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce.
2. Definovat roli starostů v obcích a jejich vliv na rozvoj obcí.

Metodika

Při vypracování práce bude využit přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy obcí různých velikostí. Práce bude postavena jako případová studie, resp. jako komparativní případová studie. Sběr dat proběhne pomocí studia dokumentů a dotazování členů místní samosprávy.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

lokální samospráva, leadership, starosta, rozpočet, občan, zastupitelstvo obce, vedení, komunální politika

---

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009.
- Bernard, J. (ed.). Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010.
- Bernard, J. (ed.). Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011.
- Čopík, J.; Kopřiva, R.; Čmejrek, J. Mayors as a variable in typologies of local governments: a case study of the Czech Republic. Local Government Studies č. 2, 2021, s. 167-185.
- Heinelt, H.; Magnier, A.; Cabria, M.; Reynaert, H. (eds.). Political leaders and Changing Local Democracy. The European Mayor. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2018.
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.
- Kopřiva, R.; Čopík, J.; Čmejrek, J. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. Sociologia č. 5, 2017, s. 482-506.
- Provazníková, R. Financování měst, obcí a regionů. Praha: Grada Publishing, 2015.
- Ryšavý, D.; Šaradín, P. Zastupitelé českých měst a obcí v evropské perspektivě. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 6. 3. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 14. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Vliv starosty na lokální samosprávu“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2022

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné připomínky. Dále bych chtěla poděkovat PhDr. Ctiradu Lolkovi a Mgr. Radku Kólovi za konzultace k mé bakalářské práci. Také děkuji mému manželovi za motivaci a podporu.

Vliv starosty na lokální samosprávu

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá problematikou rozvoje malých obcí, rolemi starostů a jejich následném vlivu na místní samosprávu.

V teoretické části je popisován vývoj obecní samosprávy a následné formování do současného zřízení. Dále je popisována typologie starostů a specifika lokální samosprávy.

V analytická část obsahuje hlavní socioekonomické ukazatele a je zde specifikována role starostů v mikroregionu a jejich vliv na rozvoj.

Klíčová slova: lokální samospráva, leadership, starosta, rozpočet, občan, zastupitelstvo obce, vedení, komunální politika

Mayor's influence on local self-government

Abstract

This thesis deals with problems of development of small villages and mayors' function and their consequent influence on local self-government.

There is described development of municipal self-government in theoretical part and consequent formation in contemporary system. Next there is described mayors' typology and specifics of local self-government.

In analytical part there is description of main socioeconomic indicator and specified mayors' function in the the small region and their influence on their development.

Keywords: local self-government, leadership, mayor, budget, citizen, local board, management, municipal policy

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická část.....	13
3.1 Vývoj komunálního systému.....	13
3.1.1 Vývoj samosprávy od 18. století a počátku 19. století	13
3.1.2 Vývoj samosprávy do roku 1939	14
3.1.3 Vývoj samosprávy 1939–1989	15
3.1.4 Vývoj po roce 1989.....	17
3.2 Současné uspořádání obecní správy	18
3.2.1 Vymezení obecní samosprávy	19
3.2.2 Vymezení působnosti obce	19
3.2.3 Orgány obce.....	22
3.2.4 Zastupitelstvo obce	22
3.2.5 Občan	24
3.2.6 Starosta obce	24
3.2.7 Výběr kandidátů.....	25
3.2.8 Leadership.....	27
3.2.9 Lokální samospráva a leadership	28
3.2.10 Mechanismy rozhodování.....	30
3.2.11 Rozpočet obce.....	31
4 Analytická část	33
4.1 Základní údaje o zkoumané obci.....	33
4.1.1 Historie obce Zvole.....	33
4.1.2 Popis obce	34
4.1.3 Zastupitelstvo obce	36
4.1.4 Hospodaření obce	37
4.1.5 Charakteristika města Loštice.....	37
4.1.6 Struktura města Loštic	38
4.1.7 Charakteristika starostů malých obcí a větších měst	40
4.1.8 Faktory ovlivňující výběr starosty	40
4.1.9 Styl vedení	41
4.1.10 Význam osobnosti starosty na rozvoj obce.....	41

4.1.11	Zpětné ohlédnutí na působení starostů v obci Zvole.....	43
4.1.12	Rozhodovací mechanismy v prostředí územní samosprávy	45
5	Výsledky	47
5.1	Výzkumné otázky.....	47
5.2	Vyhodnocení starostů obce Zvole podle typologie starostů a stylu vedení	48
6	Závěr.....	49
7	Seznam použitých zdrojů.....	50
8	Přílohy	54
8.1	Přepis rozhovoru se starostou Zvole	54
8.2	Rozhovor se starostou města Loštice	56
9	Seznam použitých zákonů	61

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Vymezení hranic Protektorátu Čechy a Morava	16
Obrázek 2:	Počet kandidátů podle velikosti obce	27
Obrázek 3:	Typologie vůdcovských stylů starostů podle Getimis, Hlepas.....	29
Obrázek 4:	Rozhodující činitel pro rozhodování v obci	31

Seznam tabulek

Tabulka 1:	Klasifikace typů obcí	20
Tabulka 2:	Počet a kategorie obcí k 22. září 2016	21
Tabulka 3:	Počet zastupitelů dle obyvatel obce	23
Tabulka 4:	Srovnání kandidátů v rámci vzdělání a pracovních zkušeností	26
Tabulka 5:	Typologie rozhodování podle Mouritzena a Svary.....	30
Tabulka 6:	Tři základní funkce rozpočtu	32
Tabulka 7:	Velikostní rozdíly obcí Zvole v letech 1834 až 2021	34
Tabulka 8:	Demografický vývoj 2016-2020.....	35
Tabulka 9:	Zastupitelé obce Zvole a jejich zařazení v obci ke dni 1.2.2022	36
Tabulka 10:	Příjmy a výdaje obce závěrečný účet hospodaření obce Zvole za rok 2020 ...	37
Tabulka 11:	Dotace, dary transfery, úvěry obce Zvole, závěrečný účet hospodaření obce Zvole za rok 2020.	37
Tabulka 12:	Zastupitelé města Loštice od 1.4.2018.....	38
Tabulka 13:	Závěrečný účet Města Loštice	39
Tabulka 14:	Hlavní znaky preference výběru leadera v minulosti	40
Tabulka 15:	Vyhodnocení podle typologie starostů	48

Seznam grafů

Graf 1:	Vývoj počtu obcí v letech 1776–2021	18
---------	---	----

Graf 2: Demografický vývoj v obci Zvole v letech 1971–2020	35
Graf 3: Demografický vývoj města Loštice v letech 1971–2020	39

1 Úvod

Již v pravěku lidé přišli na to, že je lepší žít ve skupině a ten nejsilnější jedinec byl přirozeným vůdcem skupiny. Je pro nás přirozené hledat vůdce a utvářet společenství. Jaká je role vůdce dnes? V současném moderním světě může být vůdce představován například rolí demokraticky voleného představitele – prezidenta, poslance či starosty. Moc zvoleného představitele je závislá na mnoha faktorech. V malých obcích a městech je kupříkladu osobnost starosty velice důležitá. Nevybíráme si jen podle schopností, ale i dle charakteru daného člověka, vzájemných sympatií, a především jeho aktivitě v dané obci. Role starosty se odvíjí od velikosti obce, či města. Čím větší obec je, tím anonymnější je vedení obce a jeho role v běhu života. Při volbách vnímáme především jméno a program pro zvolení. V malých obcích však tato anonymita mizí. Lidé v malých obcích nevolí program, ale osobnost. Starosta musí balancovat mezi politikem, právníkem a psychologem a zároveň musí být kvalitním a plnohodnotným manažerem pro svou obec. Jeho role v místní samosprávě výrazně ovlivňuje rozvoj a sociální aspekty v obci negativně i pozitivně. Občané v obci dobře vědí, kdo je jejich stávající starosta a jak se podílí/podílel na vývoji obce. S odstupem času také posuzují, jak ovlivnil starosta dění v dané obci. Výběr vhodných kandidátů je ovlivněn množstvím kvalifikovaných občanů žijících v obci, kteří mají zájem o vedení obce. Volby v malých obcích jsou specifické malým počtem kandidátů, ale vysokou účastí ve volbách.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tématem bakalářské práce je místní samospráva, rozvoj obcí a role starostů. Výzkum je zaměřen na obec Zvole (okres Šumperk, Olomoucký kraj). Jedná se o menší obec s 852 obyvateli (stav k roku 2021). Současný starosta obce působí v místní samosprávě dlouhodobě – v zastupitelstvu od roku 1998 a ve vedení obce od roku 2002 (zpočátku jako místostarosta), což je stěžejní důvod pro výběr obce Zvole. Situace ve Zvoli je porovnána s případem malého města Loštice s 2 959 obyvateli (stav k roku 2021). I zde působí bývalý starosta v samosprávě dlouhodobě, v zastupitelstvu od roku 1998 doposud a jako starosta působil v letech 2001 až 2014. V porovnání s obcí Zvole však mají Loštice vyšší správní kapacitu (více lidí pracujících na úřadě pro obec).

Cílem práce v rámci zvoleného tématu je:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce.
2. Definovat roli starostů v obcích a jejich vliv na rozvoj obcí.

Výzkumné otázky:

1. Je starosta nositelem, respektive iniciátorem strategického rozvoje obce?
2. Je starosta obce uznávanou autoritou?
3. Ovlivňuje osobnost starosty styl vedení a následný rozvoj?

2.2 Metodika

Ve výzkumu samosprávy (politiky) na lokální (komunální) úrovni rozhodování se uplatňují dva hlavní směry. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro politiky jako celku. Nezhledňuje však místní specifika. Druhý směr vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení.¹

---

¹ Balík, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. Str. 166–167.

Při vypracování práce byl využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce je postavena jako komparativní případová studie. Ke sběru dat byly využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování.

Mezi studované dokumenty patřily zejména data Českého statistického úřadu, volební server (www.volby.cz) a materiály obcí. Dotazování byli zejména představitelé obcí (oba starostové). Dotazování proběhlo formou polostandardizovaných rozhovorů (otázky jsou součástí přílohy práce).

3 Teoretická část

V teoretické části je představena historie vývoje veřejné správy a jsou zde vysvětleny základní pojmy a principy týkající se zrodu obcí a státu, co ovlivnilo jednotlivé etapy v historii a čím byla tato období charakteristická. Vymezení důležitých pojmů a působnosti starosty obce jako leadera.

3.1 Vývoj komunálního systému

3.1.1 Vývoj samosprávy od 18. století a počátku 19. století

Kořeny samosprávy sahají až do starověku v podobě rané starořecké správy. Během 18. století Marie Terezie postátnila zemskou i krajskou správu. V polovině 19. století dochází ke zrušení poddanství a tím ke změnám politické správy. Patrimonia² byla rozdělena a převedena na politické úřady. Správa však byla natolik rozsáhlá, že bylo nutno ji převést na mnoho dalších úřadů.³

V roce 1848 byly císaři Ferdinandu I doručeny dvě petice, kde byly mimo jiné i požadavky obyvatelstva české země k samostatnosti obecní samosprávy. Císař reagoval tzv. kabinetním listem, kde psal o možném uskutečnění svobodných obcí.⁴ Byla vybudována nová organizace samosprávy vytvořením Pillersdoffovy⁵ a Kroměřížské ústavy^{6,7}

Právní obecní řízení bylo poprvé upraveno v Prozatímním obecním zákoně o zřízení místních, okresních a krajských obcí, kde se rozlišuje obec místní, okresní a krajská. Obecní zřízení mělo dvojí působnost přirozenou a přenesenou. Obecními orgány byly výbor a představenstvo. Obecní orgány byly voleni na tři roky.⁸

V polovině 19. století dochází ke změnám politické správy. Vyhlášením tzv. Silvestrovských patentů dochází k obnovení absolutistického režimu a samospráva zůstává pouze v místních

---

² Latinský výraz v římském právu označující majetek zděděný z otce na syna, ve středověku tento výraz znamenal svobodné šlechtické vlastnictví půdy.

³ Sedláček, Rok v obci. počátky samosprávy, odborný článek

⁴ Bakalářská práce Zuzana Bratterová, str. 12–13.

⁵ Udělení svobody projevu a tisku.

⁶ Návrh ústavy, počítala s federalistickým uspořádáním státu.

⁷ Historický vývoj obecního zřízení a obecní samosprávy. Sedláček, online.

⁸ Čmejrek, Bubeníček, Čopík, Demokracie v lokálním prostoru, str. 18–20.

obcích a ze zasedání veřejného se stává soukromé. V roce 1859 dochází císařským patentem k vyhlášení nového obecního zřízení, které však nikdy nevešlo v platnost, kromě výjimky domovského práva. Roky 1862–1918 můžeme nazývat jako Zlatý věk samosprávy. Po pádu Bachova absolutismu bylo upřednostněno upevňování ústavnosti snahou o zvětšení volebního práva a individuální svobodou s rozkvětem české občanské společnosti a tvorbou politických stran. Únor 1861 znamenal vydání Schmerlingovy ústavy⁹. V březnu 1862 pokračovalo vydání zákona, který obsahoval pravidla uspořádání obecních záležitostí. Obecní řád neplatil pro města se zvláštním statusem, což byla například Olomouc. Nové obecní zákonodárství bylo téměř stejné. Změnou bylo, že domovské záležitosti byly upraveny říšským zákonem č. 105 ř. z. Purkmistr se oficiálně stává starostou, resp. představeným. Obce, jež byly nuceně sloučeny, se mohly rozdělit a platilo pravidlo, že nejdříve byly na řadě ty, co byly sloučeny nejpozději.¹⁰

Podle zákona se lidé, kteří v obci žili, dělili na občany a přespolní. Občané byli ti, co měli domovské právo v obci¹¹ (Inkolát). Přespolní nemohli volit a mluvit do hospodaření a za určitých podmínek mohli být z obce vykázáni. Obecné zřízení pracovalo s přenesenou, nebo samostatnou působností. Samostatná působnost znamenala, že obec mohla vykonávat sama to, co bylo v zájmu jejího rozvoje (samostatné spravování majetku při dodržení zákona a pod dohledem představenstva obce). V přenesené působnosti jsou určité záležitosti delegovány státem například spolupůsobení v soudních, vojenských a daňových záležitostech. Po roce 1863 dochází k nárustu přenesené působnosti, což znamená zatěžování rozpočtu obce. Finance, které obce dostávaly, zdaleka nestačily a obec tyto výdaje musela pokrývat vlastními zdroji. V tomto smyslu začalo docházet k určitým finančním obtížím.¹²

3.1.2 Vývoj samosprávy do roku 1939

V roce 1918 došlo k osamostatnění Československého státu jako následek ukončení první světové války. Nezbytným prvním krokem proto, aby nevznikl bezprávní stát, bylo přijetí zákona – tzv. recepční norma. Ta zajišťovala převzetí právního řádu a správy z rakousko-uherského práva. Obecní samospráva té doby neodpovídala aktuálním požadavkům, v době

---

⁹ Tzv. Únorová ústava rakouského císařství.

¹⁰ Čmejrek, Bubeníček, Čopík, *Demokracie v lokálním prostoru*, str. 20–23.

¹¹ Domovské právo představovalo příslušnost k obci.

¹² Balík, *komunální politika, obce a aktéři místní politiky*, str. 39–45.

války byla skoro všechna samospráva nahrazena komisemi nebo národními výbory, ale největší problém, ale představoval nedostatek financí. Nestabilní situace byla zlepšena vydáním nového volebního řádu a novelou obecního zřízení v roce 1919.¹³

Rok 1920 přinesl nahrazení prozatímních ústavních norem Ústavní listinou Československé republiky. Nová Ústavní listina změnila jednokomorové shromáždění na dvoukomorové. Dle zákona č. 126/1920 Sb. měla být republika rozčleněna na župy, avšak tento záměr u nás neprošel. K přerodu územní samosprávy došlo až roku 1928 dle zákona č. 125/1929 Sb., o organizaci politické správy. Republika byla rozčleněna na země a okresy.¹⁴

3.1.3 Vývoj samosprávy 1939–1989

První roky okupace fungovala tzv. dvojkolejnost veřejné správy¹⁵, kdy byli představitelé české protektorátní správy prezident, ministerstva, vláda, okresní, zemské a obecní úřady. Německá správa se starala hlavně o občany německé národnosti. Ovšem němečtí představitelé záhy začali pronikat na důležité posty v české okupační správě a tím začali vynucovat vyřizování záležitostí podle norem německé správy. Následkem tohoto dochází k odstranění dvojkolejnosti veřejné správy. Samospráva byla v rukou německého státu.¹⁶

Okupace Československa nacistickým Německem s sebou nesla změny ve správním systému nastolením Protektorátu Čechy a Morava, například rozpuštěním národního shromáždění. Výkonná moc přešla na říšského protektora, který následně jmenoval ministry protektorátní vlády a převzal kontrolu i nad zemskou politickou správou a okresními úřady.¹⁷

Územní samospráva po 15. březnu 1939 téměř neexistovala. Obecní zastupitelstva byla ve více než 200 obcích zrušena a do čelních funkcí byly jmenováni vládní komisaři. Byrokratizace dosáhla vrcholu vládním nařízením č. 51/1944 Sb., o úřednické správě obcí. Jinak řečeno nelze během Protektorátu hovořit o samosprávě.¹⁸ Obrázek 1 ukazuje nové vymezení hranic Protektorátu Čechy a Morava.

---

¹³ Cvrková, Aktuální problémy a vývoj českého obecního zřízení, str. 8.

¹⁴ Čmejrek, Čopík, Veřejná správa, str. 24.

¹⁵ Rozdělení na českou a německou veřejnou správu.

¹⁶ Hortová, Veřejná správa v období Protektorátu Čechy a Morava, str. 8.

¹⁷ Čmejrek, Čopík, Veřejná správa, str. 24.

¹⁸ Balík, Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky, str. 55.

Obrázek 1: Vymezení hranic Protektorátu Čechy a Morava

Zdroj 1: MVČR Správa odstoupených územích autor: Tomáš Burda

V poválečném období nastal systém národních výborů s převládající stranou KSČ. Toto provizorní zřízení zůstalo až do parlamentních voleb v roce 1946. Národní výbory se změnily na základní orgány pracujících. Tvořily je tři hlavní orgány: plénum (poslanci), rada (hlavní výkonný orgán) a komise. Na místní úrovni byli nejmocnější tajemník MNV¹⁹ a předseda MNV. Volební období bylo čtyřleté, od roku 1960 pětileté. Volby byly ovlivněny politickou příslušností poslance NV²⁰, který musel být hlavně politicky zaměřený na ideje komunistické strany. V této době nelze říci, že proběhly volby ve smyslu, který známe z dnešní doby. Kandidát byl pouze jeden, byl navržen prostřednictvím národní fronty. Mandát²¹ NV byl imperativní²². Tento model po roce 1990 již využíván nebyl. Národní výbor měl oprávnění v oblastech školství a místní infrastruktury, obchodu a životního prostředí. Vedle národních výborů fungovaly také občanské výbory, avšak jejich oprávnění nebylo podpořeno legislativně, hlavní činností byly především akce „Z“.

¹⁹ Místní národní výbor.

²⁰ Národní výbor.

²¹ Z latinského *manu dare* – v překladu pověřit, přikázat.

²² Pokud poslanec zklamal důvěru voličů, mohl být ihned odvolán.

Členové občanského výboru byly voleny na dobu pěti let. V roce 1982 vznikají tzv. střediskové obce, kde působily národní výbory s rozšířenou pravomocí. Obce měly pouze přenesenou působnost.²³

3.1.4 Vývoj po roce 1989

V listopadu roku 1989 začal dlouhotrvající proces českého politického demokratického systému.

Opozice komunistické strany v Československu nebyla dostatečně připravena k převzetí moci tak rychle po sametové revoluci. Původní plán opozice byl vytvořit kompromis s KSČ, ale vlivem rychlosti rozpadu byla opozice donucena od 3. prosince 1989 k převzetí moci.²⁴

Prvním projevem přechodu do demokracie byl ústavní zákon č. 14/1990 Sb., o odvolání poslanců zastupitelských sborů a volbě nových poslanců národních výborů, byl však časově omezen. U větších měst dochází k jednání v prosinci 1989, ale v malých obcích až v roce 1990. V místní politice převládala KSČ až do voleb v roce 1990.²⁵

Obce byly v roce 1990 výrazně v menšině oproti roku 1776, po roce 1995 je již patrný nárůst počtu obcí, do roku 2021 trvá stagnace a nepatrný rozdíl mezi počtem obcí. Ovšem v kontextu minulosti jsou obce zredukovány na polovinu počtu z roku 1776. Tento vývoj obcí znázorňuje Graf 1.

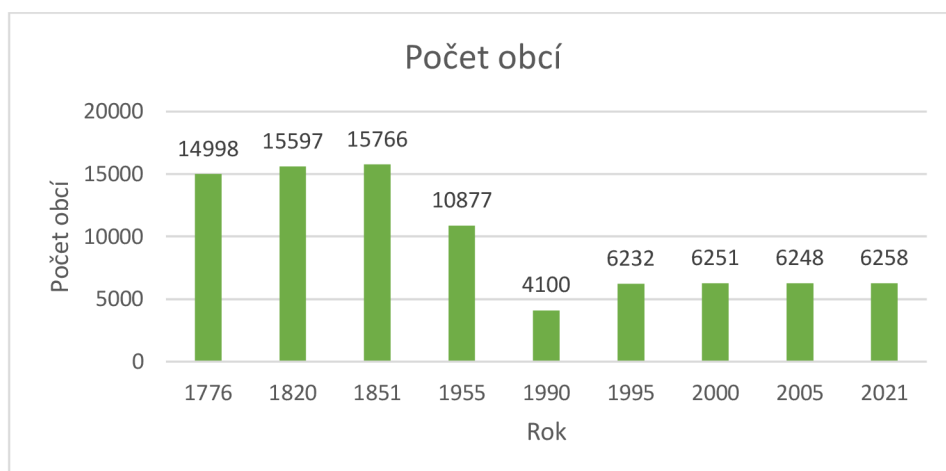
---

²³ Balík, Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky, str. 56.

²⁴ Bureš a kol. Česká demokracie po roce 1989, str. 147.

²⁵ Balík, Komunální politika: Obce a aktéři a cíle místní politiky, str. 56–57.

Graf 1: Vývoj počtu obcí v letech 1776–2021

Zdroj 2: ČSÚ veřejná databáze, vlastní zpracování

3.2 Současné uspořádání obecní správy

Komunální politika je uskutečnitelná pouze v prostředí státu a s tím je pevně propojena i veřejná moc. Vykonávají ji subjekty, jež mají svá práva přidělena od státu, který je prvotním nositelem.²⁶ Dezintegrace obcí v roce 1990–1992 dala podobu dnešním obcím. Zákonná úprava z roku 1990 s určitými obměnami v podstatě vrátila k prvorepublikovému rozlišení dvou působností obcí a složením obecních orgánů. A doposud se nijak výrazně nezměnila.²⁷

Dobré fungování veřejné správy ovlivňuje i konkurenceschopnost České republiky. Kvalita veřejné správy je obrazem stability a rozvoje společnosti a zabezpečuje naplňování společenských konsenzů.²⁸

²⁶ Balík, Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky str.61-64.

²⁷ Balík, Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky str. 61.

²⁸ Dokument MPO, Analýza mezinárodní konkurenceschopnosti ČR.

3.2.1 Vymezení obecní samosprávy

Mezi základní znaky samosprávy obce patří její území, které je zaevidováno na katastrálním úřadě. Území si obce mohou měnit samy mezi sebou bez arbitráže státu.²⁹ Podmínkou je pouze souhlas zastupitelstva. Česká republika je rozčleněna na obce a vojenské újezdy. Vznik nových obcí tedy může být zrušením vojenského újezdu (upraveno zákonem), nebo oddělením od obce či města. Poslední podmínkou je referendum se souhlasem nadpoloviční většiny občanů v dané obci. Občanem obce je fyzická osoba s občanstvím v České republice s trvalým bydlištěm v dané obci. Právo volit v komunálních volbách mají občané po dosažení 18 let. Občané obce mohou hlasovat v referendu, účastnit se a zasahovat svými návrhy na zasedání zastupitelstva. Obec také může udělit čestné občanství usedlíkům i lidem s trvalým bydlištěm mimo obec a cizincům. Znaky obce jsou znak, vlajka. Jméno obce většinou vychází z minulosti obce. Pokud obec chce nový znak, schvaluje je na návrh obce předseda poslanecké sněmovny. U jména obce platí pouze jedna podmínka, kdy ji nelze pojmenovat po žijící osobnosti.³⁰

3.2.2 Vymezení působnosti obce

Působnost obce může být prostorová³¹, věcná³² a časová v rámci určitého okruhu lidí. Věcná působnost je praktická stránka činnosti obce. Obce vykonávají působnost samostatně nebo s přenesenou státní působností. V samostatné působnosti obce jsou zájmy obce a jejich občanů, výjimku tvoří povinnosti zákonem přenesené na kraje nebo stát. Do samostatné působnosti patří hospodaření obce s financemi, jejím nehmotným i movitým majetkem, práce s půjčkami, program rozvoje územního obvodu obce. Rozpočet obce funguje jako plán financování na kalendářní rok. Závěrečné účtování obce je shrnutím toho, jak obec hospodařila za předchozí rok. Obec může vydávat i obecně závazné vyhlášky a vyhlásit místní referendum. Obec zadává návrhy změn na katastrálním úřadu, například změna hranic obce či slučování obcí. Do samostatné působnosti patří i ustanovení orgánů samosprávy.³³ Obec si sama spravuje osobní a věcné výdaje, materiální a personální činnosti obecního úřadu. Zastupitelstvo řeší návrhy, podněty a připomínky orgánů zastupitelstva. Obec

---

²⁹ Státní arbitráž rozhoduje předmluvní či majetkové spory mezi podniky, organizacemi i orgány státní správy.

³⁰ Balík, Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky, str. 60–63.

³¹ Územní působnost.

³² Činnost subjektů V.S. úpravy společenských vztahů.

³³ Orgány samosprávy jsou starosta, místostarosta, rada, výbory a komise).

s rozšířenou působností mohou vést řízení o správních deliktech. Dále je v pravomoci obce jak samostatné, tak rozšířenou působností možnost zajišťuje bydlení a dále ochranu životního prostředí a zdraví s přihlédnutím k individuálním potřebám obce. dopravní infrastrukturu a informovanost v obci. Obce musí zajišťovat také vzdělání, kulturní rozvoj a ochranu veřejného pořádku.³⁴

V působnosti obce platí, že pokud zákon nestanoví, že má moc přenesenou, tak má působnost samostatnou. Obce rozdělujeme do tří typů tabulka 1.

Tabulka 1: Klasifikace typů obcí

I. typ	běžné obce
II. typ	obce s pověřenými obecními úřady – na svém oblastním území vykonávají v přenesené působnosti státní správu v rozsahu upraveném zákonem i za ostatní obce v rámci jejího území
III. typ	obce s rozšířenou působností – mají více přenesené působnosti, jsou prostředníkem mezi krajským úřadem a obcí II. typu

Zdroj 3: Sedláček, rozdělení obcí, vlastní zpracování

Obce typu I. a II. mohou mít navíc matriční či stavební úřad.³⁵

³⁴ Balík, Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky, str. 64–66.

³⁵ Sedláček, rozdělení obcí podle rozsahu přenesené působnosti, online příspěvek.

Tabulka 2 popisuje stav počtu obcí v České republice ke dni 22.09.2016.

Tabulka 2: Počet a kategorie obcí k 22. září 2016

Kategorie obcí	Počet Obcí
Obce s matričním úřadem	1230
Obce se stavebním úřadem	618
Obce za základní působností	6254
Obce s pověřeným úřadem	388
Obce s rozšířenou působností	205

Zdroj 4: MVČR, vlastní zpracování

Základní zásady a chod obce určuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Obec je označována jako samosprávný celek.

Obce dělíme na:³⁶

1. obec;
2. městys³⁷ – zařazujeme mezi obec a město, je větší než obec a menší než město;
3. město – obec s nejméně 3000 obyvatel;
4. statutární město – zvláštní kategorie měst, mohou upravovat své území na městské obvody a části;
5. hlavní město – speciální typ obce vykazující velký počet obyvatel.

Obce nemusí mít status města, i když mají více než obyvatel 3000. To dokazuje např. nejlidnatější obec v České republice Bystřice, která ke dni 31.12.2020 měla 5414 občanů a má titul obec.³⁸

³⁶ Čmejrek, Čopík, Veřejná správa – učební text, Obecní zřízení, str. 63.

³⁷ Titul městys byl zrušen v roce 1954 zákonem o národních výborech. V roce 1990 při obnově samosprávy se neobnovil. Byl znovu obnoven v roce 2006, kdy byl novelizován zákon o obcích. Převážně se týkal obcí, kterým byl tento titul během komunismu odebrán. Stanovuje na návrh obce předseda Poslanecké sněmovny.

³⁸ Oficiální stránky města Bystřice, Informace o Obci.

3.2.3 Orgány obce

Obec je veřejnoprávní korporace a vystupuje pomocí svých orgánů. Orgány obce tvoří fyzické osoby, v ústavě jsou zakotveny jako zastupitelstvo. Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, rozlišujeme zastupitelstvo obce takto:

- rada obce;
- starosta;
- obecní úřad;
- zvláštní orgány obce;
- komise.³⁹

3.2.4 Zastupitelstvo obce

Do zastupitelstva vstupují občané pomocí mandátu demokratickou volbou. Po získání mandátu zastupitel musí složit před zastupitelstvem následující slib:

„Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce a jeho občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky.“

Zastupitel potvrdí přísahu slovem „Slibuji“ a vše dokončí podpisem podle § 69 zákona č. 128/2000 Sb. Nesmíme opomenout tzv. reprezentativní mandát, který znamená, že zastupitel nebude ovlivněn jakýmkoli způsobem cizí osobou a bude vykonávat svou úlohu podle svého svědomí a rozumu. Jeho hlavní motivací je zájem a blaho obce/města/městysu. Reprezentativní mandát je u nás platný od roku 1990 a nahradil mandát imperativní.⁴⁰

Zastupitel se řídí třemi základními právy:

- Právo iniciativy – zastupitel může předkládat návrhy zastupitelstvu/komisi/výboru;
- Právo interpelace – zastupitel předkládá návrhy a připomínky; na odpověď je stanovena lhůta 30 dnů;
- Právo informace – právo na informace souvisí s jeho funkcí.⁴¹

---

³⁹ Balík, Komunální politika, Obce, aktéři a cíle místní politiky, str. 67-68.

⁴⁰ Vázaný mandát – byl volen jen jako zástupce /mluvčí svých voličů.

⁴¹ Balík, Komunální politika, Obce, aktéři a cíle místní politiky, str. 67-69.

S právy souvisí i povinnosti, ale ty jsou pouze dvě:

- aktivní účast – musí se aktivně účastnit dění v zastupitelstvu a plnit úkoly v zájmu občanů a dobrého jména jeho i obce;
- vyvarovat se střetu zájmů.

Ovšem k charakteru mandátu nejsou tyto povinnosti nijak vymáhatelné a mají pouze deklaratorní povahu.⁴²

Počet zastupitelů se mění podle počtu obyvatel obce, viz tabulka 3. Nejmenší počet (pět členů) není dle zkušenosti zastupitelů vhodný z hlediska nepředvídatelných událostí (pracovní vytíženost neuvolněného člena). Pokud se sníží počet zastupitelů, je nutno člena nahradit nebo opakovat volby (v případě, že není vybrán náhradník).⁴³

Tabulka 3: Počet zastupitelů dle obyvatel obce

Velikost obce podle počtu obyvatel	Počet zastupitelů
Do 500 obyvatel	5–15 členů
Nad 500 do 3000 obyvatel	7–15 členů
Nad 3000 do 50 000 obyvatel	11–25 členů
Nad 50 000 do 150 000 obyvatel	15–35 členů
Nad 150 000 obyvatel	35–55 členů

Zdroj 5: zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, vlastní zpracování

Zastupitelstvo rozhoduje o volbě starosty, místostarosty a členů zastupitelstva. Rozhodnutí, musí být usneseno nadpoloviční většinou. Toto ustanovení může někdy zkomplikovat hlasování, pokud je opozice nebo koalice v těsné většině a mají rozdílné názory na aktuální situaci. Schůze se konají podle aktuální potřeby, minimálně však jednou za tři měsíce.⁴⁴

⁴² Balík, Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky, str. 68–69.

⁴³ Gennertová, Role starosty malé obce, str. 27–29.

⁴⁴ Balík, Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky, str. 68–69

3.2.5 Občan

Současně se vznikem československého státu v roce 1918 bylo uzákoněno československé státní občanství. Domovské právo k určité obci v rámci území československého státu bylo přeměněno na právo občanské bez ohledu na národnost. V období protektorátu českoslovenští občané získali protektorátní příslušnost až do skončení druhé světové války. V roce 1969 došlo k vyhlášení federace a je zde použito české a slovenské občanství, které bylo udělováno podle místa narození, či prohlášením.⁴⁵ Ve skutečnosti však toto rozdělení provázelo mnoho problémů.^{46 47}

Kdo jsou občané? Jsou to fyzické osoby se státním příslušenstvím k České republice a s trvalým bydlištěm v obci⁴⁸. Občan starší 18 let má pro obec význam i z hlediska volebního. Mohou volit místní zastupitelstvo dle zákona č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev, a hlasovat v místním referendu dle zákona č. 22/2004 Sb., zákon o místním referendu. Občané smějí nahlížet do hospodaření obce, závěrečného účtu obce a požadovat projednávání různých záležitostí. Mohou se stát i aktéry v rozhodování obce, například formou petice. Stát by bez občanů nemohl fungovat. Občané jsou nejdůležitější složkou státu a zejména v malých obcích mají důležitou úlohu, neboť jsou takovým „zrcadlem“ obce a podílí se na vedení obce negativní i pozitivní zpětnou vazbou. Podle počtu obyvatel jsou obcím přidělovány i finanční zdroje (počet obyvatel je jedním z indikátorů přidělování financí).⁴⁹

3.2.6 Starosta obce

V hierarchii obce je starosta nejvýše postaveným občanem, ale jeho pravomoci jsou omezeny. Důvodem je, že není statutární orgán, ale pouze člen rady. Nemůže bez schválení rady samostatně rozhodovat, dokonce pod možnou hrozbou trestního řízení. Starosta je volen zastupitelstvem, a to jeho absolutní většinou⁵⁰. Starosta je vždy pouze jeden, ale místostarostů může zastupitelstvo zvolit i několik. Výsadou starosty v menších obcích je určování směru jednání a stejně tak stanovit pořadí cílů zasedání, tím může pozitivně ovlivnit

---

⁴⁵ Pokud nebylo možné určení občanství pomocí místa narození mohlo se použít prohlášení k občanství.

⁴⁶ Největší problém k určení občanství v této době bylo, pokud se rodiče přistěhovaly ze Slovenska a dítě se narodilo v České republice, rodiče měly slovenské občanství a dítě české.

⁴⁷ Jirásková, Online článek občan, občanství.

⁴⁸ § 16 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.

⁴⁹ Gennertová, Diplomová práce, str. 32.

⁵⁰ Zásada při volbách (hlasování) v zastupitelstvu, kdy nestačí jen prostá většina hlasů, např. volba starosty.

výsledek jednání s přihlédnutím k aktuálním možnostem obce. Starosta se souhlasem zastupitelstva odpovídá za hospodaření obce. Zastupuje roli zaměstnavatele vůči zaměstnancům obce, například jim určuje plat, ale pokud je v obci tajemník, tuto roli zastává on. Starosta může na komisi delegovat i část své přenesené působnosti. Pokud je v obci problém s veřejným pořádkem, může při řešení vyžadovat pomoc policie. Jeho povinností je informovat občany o činnosti obce. Rozhoduje i o vylučování lidí z komise, například z důvodů podjatosti, plní úkoly stanovené zákonem a svěřené jeho osobě zastupitelstvem obce.⁵¹

Starosta malé obce musí dbát na dobrou pověst. Každodenní náplní práce starostů především v menších obcích je pozorovat život v obci, debatovat s místními občany, řešit s nimi jejich problémy, mohou také prosazovat jejich zájmy na jednání zastupitelstva. Sledují stav obecní infrastruktury. Dbají na to, aby byla veřejnost dobře informovaná. Musí také sledovat aktualizace dotačních titulů, aby je mohl využít při rozvoji obce. Tyto znalosti jsou základním pilířem rozvoje v obci.⁵²

3.2.7 Výběr kandidátů

Pokud srovnáme sídelní strukturu České republiky v mezinárodním měřítku, nacházíme se na posledním místě s průměrnou velikostí sídla 1640 obyvatel. Podobně nízkou municipalitu má Slovensko, Maďarsko a Francie.⁵³

Atomizovaná sídelní struktura má velký vliv na život obyvatel. V malých obcích je správa poněkud blíže občanům než v dalších typech obcí. V malých obcích dochází k mnohem většímu zájmu se spolupodílet na organizaci a chodu obce. Lidé znají volené kandidáty osobně, což ovlivňuje výběr kandidáta pozitivně i negativně. Jedna z markantních nevýhod atomizované sídelní struktury je výběr vhodných kandidátů. Velikost obce výrazně ovlivňuje i účast ve volbách. Průměrná volební účast v obci do 1000 obyvatel je 63 %. Je však paradoxní, že v malých obcích je volební soutěž velmi nízká, ale volební účast vysoká.⁵⁴

---

⁵¹ Balík, Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky, str. 74–76.

⁵² Kopřiva, Čopík, Čmejrek, mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obce, str. 482–499.

⁵³ Palguta, Kdo je váš starosta, odborný článek, str. 9.

⁵⁴ Palguta, Kdo je váš starosta, odborný článek, str. 14–15.

Občané v malých obcích vykazují větší spokojenost a důvěru v reprezentanty obce než ve velkých obcích. Politické zaměření a stanoviska, jež z nich vyplývají, jsou částečně založeny na názoru o správnosti manažerského a technokratického přístupu ke správě veřejných záležitostí.⁵⁵

Srovnáním malých a velkých obcí evidujeme, že čím menší obec, tím se snižuje počet zastupitelů s vysokoškolským vzděláním a také klesá podíl zastupitelů s předchozím řídicím nebo manažerským zaměstnáním, což má za následek méně kvalitní vedení lokální samosprávy.⁵⁶ V tabulce 4 je uvedeno průměrné zastoupení kandidátů v rámci jejich odborného vzdělání v souvislosti s výkonem funkce.

Tabulka 4: Srovnání kandidátů v rámci vzdělání a pracovních zkušeností

Velikost obce	Průměrné zastoupení
10 000–20 000 obyvatel	68,3 %
do 1000 obyvatel	33,7 %
10 000–20 000 obyvatel	51,1 %
do 1000 obyvatel	26,8 %

Zdroj 6: Palguta charakteristika. Starostů a členů místního zastupitelstva. Vlastní zpracování

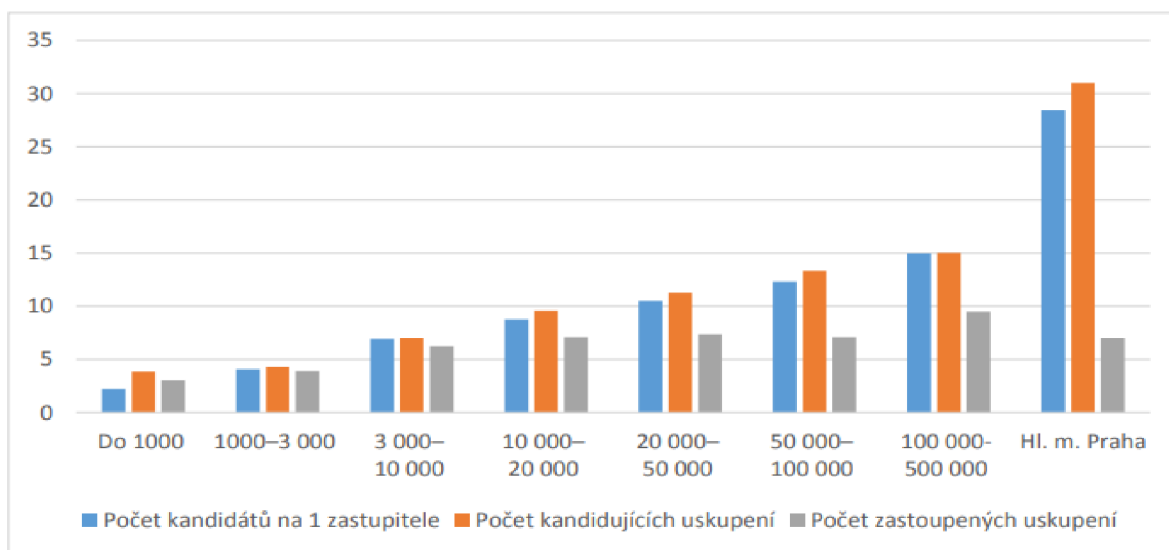
Z důvodů prakticky neexistující volební soutěže může v malých obcích být obtížné najít kvalifikovaného kandidáta na pozici starosty. V malé obci je podprůměrný výběr kandidátů většinou poskládaný z aktivních občanů v dané lokalitě. Obrázek 2 ukazuje klesající tendenci volebních kandidátů dle velikosti obce.⁵⁷

⁵⁵ Bernard, Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty, str. 36–38.

⁵⁶ Palguta, Kdo je váš starosta, odborný článek, str. 17.

⁵⁷ Palguta, Kdo je váš starosta, odborný článek, str. 11–12.

Obrázek 2: Počet kandidátů podle velikosti obce

Zdroj 7: Palguta, Kdo je váš starosta? IDEA projekt národohospodářského ústavu

Česká republika má velmi roztržštěnou sídelní strukturu. V zemi je s celkem dle statistického úřadu 6254 obcí.⁵⁸ Z tohoto počtu má největší zastoupení obec s počtem obyvatel v rozmezí 100 až 600 což tvoří cca 60 % z celkového počtu obcí. V 10% zastoupení, mají obce více než 2000 obyvatel.⁵⁹

3.2.8 Leadership

Leadership vyjadřuje proces nasměrování a přípravy myšlení a činů lidí. Slovo leader má v překladu význam vůdce/vedení. Leadership nelze jednoznačně definovat, záleží, v jakém kontextu jej budeme používat. Může být použito jako:

- uplatnění vlivu;
- forma přesvědčování;
- vztah k moci;
- nástroj k dosažení cílů aj.⁶⁰

⁵⁸ Data ČSÚ ke dni 01.01.2019.

⁵⁹ Bernard, Komunální politika a její neformální aspekty, str. 1.

⁶⁰ Matoušová, Transformační a transakční leadership a intelligence leaderů, str. 4–5.

3.2.9 Lokální samospráva a leadership

Starosta malé obce je výrazným subjektem samosprávy a má exekutivní i administrativní úlohu. Role starosty je zde velmi výrazná, sám rozhoduje ve věcech hospodaření (v rámci schváleného rozpočtu). O starostovi můžeme hovořit jako o lokálním leaderovi.⁶¹

K lokálnímu leadershipu patří vytváření vizí, priorit a strategií do budoucna. Leadership je změnou s odkloněním od „local government“ k „local governance“, v překladu to znamená odklon od pouhé kontroly nad samosprávou a službami v rámci dominantní místní politické strany k většímu zapojení místních aktérů, podnikatelů a zástupců místní komunity a jiné. Systém je výrazně ovlivněn osobností starosty a jeho pojetím své vůdcovské role. Politický leadership je umění inspirovat či přesvědčit občany v jednání tak, jak potřebuje leader i v případě, že s tím nemusí nutně souhlasit. Pro určení priorit je osobnost starosty zásadní.⁶²

Funkce starosty predisponuje k leadershipu, protože dává svému nositeli zdroje ve formě samotné funkce. Nedostatek hodnotného leadershipu má za následek omezenou schopnost určovat si správné vize do budoucna, dále neschopnost motivovat a přesvědčit o svém záměru podřízené. Tento nedostatek následně brání v rozvoji dané obce. V podmínkách české lokální samosprávy byl potencionální nedostatek vhodných kandidátů brán jako ohrožení kvalitního rozvoje malých obcí.⁶³

Leadership můžeme vykonávat v mnoha variacích. Dva způsoby se však pravidelně objevují jako klíčové pro typologii starostů. Prvním je styl autoritářský, nebo kooperativní. Autoritářský vůdce preferuje hierarchické řízení a spoléhá na své pravomoci, ale kooperativní vůdci se opírají o podporu komunity. Druhý styl inklinuje k výkonu moci – strategický, či reproduktivní směr. Strategičtí vůdci chtějí dosáhnout změny, stanovují si více dlouhodobých cílů a strategii. Naopak reproduktivní vůdci více usilují o *status quo*. Z výše uvedených stylů a směrů získáme typologii starostů viz obrázek 3.⁶⁴

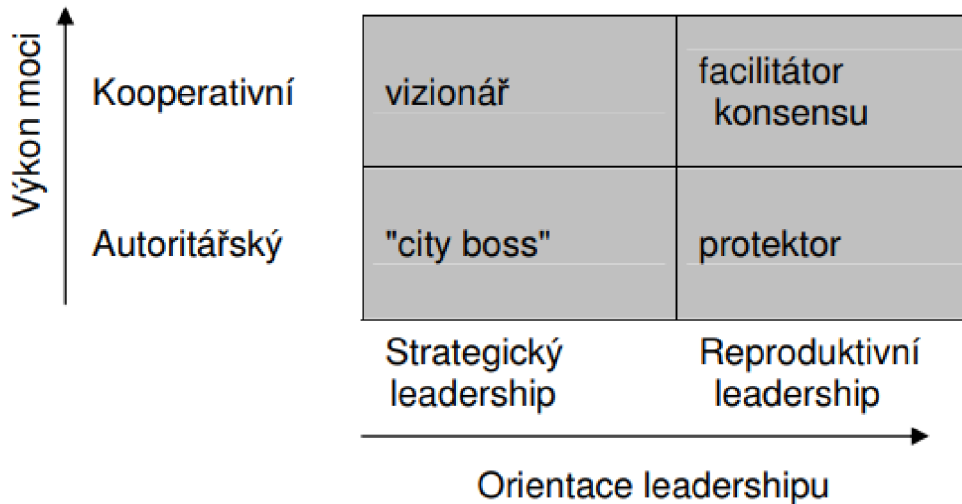
⁶¹ Mgr. Bernard, Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty, str. 25.

⁶² Čermák, Mikešová, Starostové, starostky a jejich priority, str. 562–563.

⁶³ Bernard, Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty, str. 25.

⁶⁴ Bernard, Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty, str. 27.

Obrázek 3: Typologie vůdcovských stylů starostů podle Getimis, Hlepas

Zdroj 8: Bernard, Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty

Starostové „vizionáři“ kombinují strategické jednání s důrazem na plánované změny s otevřeným kooperativním postojem nabádajícím ke sdílení vedení. „Facilitátor konsensu“ je více kooperativní a nepoužívá tolik strategie v plánování. „Protektori“ pevně dodržují hierarchické řízení, ale nevytvářejí rozvojové vize a strategie. „City boos“ kombinuje strategii s důrazem na autoritářské řízení.⁶⁵

Styl vedení jednání vedoucího se svými zaměstnanci ovlivní výkonnost podřízených a prostředí na pracovišti.

Základní styly podle Lewina:⁶⁶

Autokratický – styl příkazující s minimální možností pro vlastní kreativitu. Komunikace probíhá shora směrem dolů. Není vhodný na delší časový usek. Měl by být použit pouze v nutnosti na rychlé splnění cíle;

⁶⁵ Bernard, Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty, str. 27.

⁶⁶ Hlušička, Styly vedení online článek.

Demokratický – vedoucí na sobě stále nese zodpovědnost, ale dává možnost svým podřízeným vstoupit do rozhodovacího procesu. Deleguje úkoly i na ostatní a motivuje ke kreativnímu jednání. Tím vzniká silná motivace a spokojenost, s tím je spojena produktivita;

Delegující – vedoucí ponechává veškeré své činnosti na podřízených. Určuje sice přesně stanovení cíle, ale realizace je na jeho podřízených. Tento způsob/styl však vyžaduje značné znalosti podřízených a je nutné sledovat jejich výkon a poskytovat zpětnou vazbu.⁶⁷

3.2.10 Mechanismy rozhodování

Rozhodování v rámci lokální samosprávy je svěřeno výhradně zvoleným zastupitelům. I přes široký rozsah zákonem dané samostatné působnosti (schvalování rozpočtu, vydávání obecně závazných vyhlášek apod.) není vlastní mechanismus rozhodování o interních otázkách obce zákonem upraven. Impulz k iniciování rozhodnutí nemusí přijít jen od zastupitelstva, ale může se dostavit i od jiných aktérů (občanů, rady obce, starosty). Typologie rozhodování podle P.E. Mouritzena a J.H. Svary se zaměřením na pozici starosty (viz tabulka 5) přibližuje systém postavení starosty v rámci rozhodovacího procesu. V České republice je uplatňováno kolektivní vedení, exekutivní orgán představuje rada obce. Ovšem v malých obcích s počtem zastupitelů 5–15, kde rada není, má většinu pravomocí právě starosta.⁶⁸

Tabulka 5: Typologie rozhodování podle Mouritzena a Svary

Silný starosta	Ovládá nadpoloviční většinu zastupitelstva a disponuje většinou exekutivních oprávnění/pravomocí
Vůdce výboru	Politický vůdce obce (nemusí být starosta) dělící se o exekutivní pravomoci s kolektivním orgánem, nad zastupitelstvem nemusí, ale může mít kontrolu
Kolektivní vedení	Kolektivní orgán má exekutivní pravomoci
Manažerský výbor	Exekutivní funkce má profesionální administrativa

Zdroj 9: Kopriva, Čmejrek, Čopík, mechanismy rozhodování v obcích, vlastní zpracování

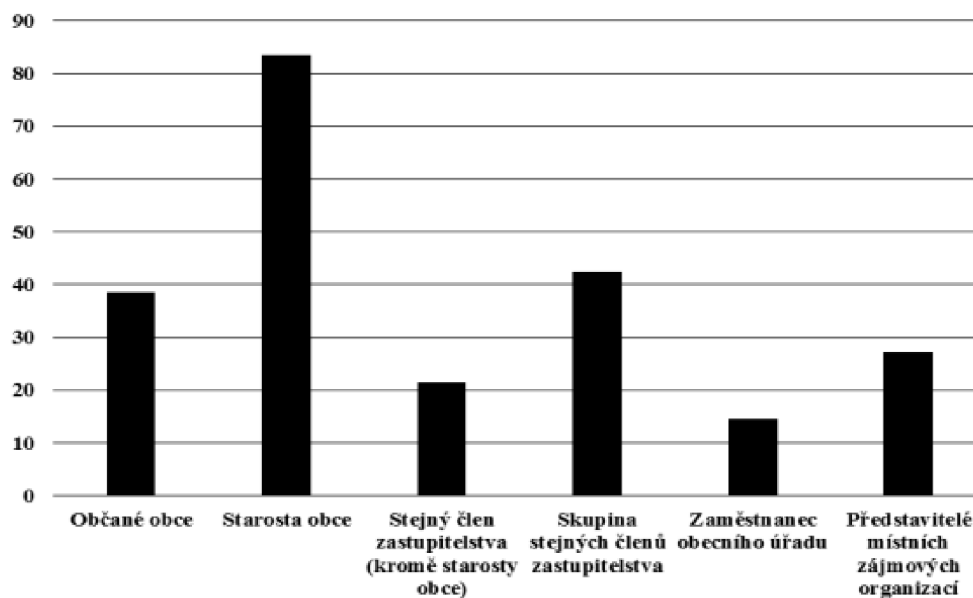
⁶⁷ Hlušíčka, Styly vedení online článek.

⁶⁸ Kopriva, Čopík, Čmejrek, mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obce, str. 482–483.

Mechanismu rozhodování ovlivňují dvě základní otázky: Kdo přichází primárně s podnětem na nastolení dané agendy? A kdo o stanovení cíle a následném plnění reálně rozhoduje? S přihlédnutím ke kolektivnímu vedení (viz tabulka 9) lze předpokládat, že majoritní podíl na rozhodování vzniká v zastupitelstvu obce, především u starosty a členů municipality. Klíčovou roli v rozhodování hraje velikost obce, v malých obcích je role starosty rozhodující. Oproti tomu v obci s více než 30 tisíc obyvatel nemá starosta při rozhodování zásadní roli, mechanismus rozhodování je spíše kolektivní. Obrázek 4 ukazuje, který z orgánů místní samosprávy je nejvíce aktivním v rozhodování v malé obci.⁶⁹

Obrázek 4: Rozhodující činitel pro rozhodování v obci

Zdroj 10: Čopík, Kopřiva, Čmejrek, *mechanismy rozhod. o investičních záměrech*

3.2.11 Rozpočet obce

Rozpočet lze chápat jako nástroj ukazující to, zda příjmy pokryjí náklady a co si může starosta v rámci hospodaření v daném období dovolit. Typický příjem do rozpočtu obce je příjem z daní. Rozpočet ukazuje data o stavu a vizích obce pro příští rok. Stanovuje cíle, které bude v rámci veřejných statků realizovat dříve, a které až později.⁷⁰

⁶⁹ Kopřiva, Čopík, Čmejrek, *mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obce*, str. 498–499.

⁷⁰ Provazníková, *Finance měst, obcí a regionů*, str. 246–268, eknihy.

Rozpočet lze rozdělit na tři úrovně, viz Tabulka 6.

Tabulka 6: Tři základní funkce rozpočtu

rozhodovací	výběr cílů mezi jednotlivé položky (služby, investice)
řídící	přidělení zdrojů mezi útvary obce (mzdy, vybavení)
kontrolní	ukazuje číselné hodnocení, co obec vydá a získá, v jaké výši a účelu

Zdroj 11: Provazníková. Rozpočet obce, vlastní zpracování

4 Analytická část

V analytické části je představena historie a aktuální stav ve zkoumané obci. Bude představena charakteristika socioekonomických ukazatelů v obci a definována role starostů a jejich následný vliv na rozvoj obce.

4.1 Základní údaje o zkoumané obci

4.1.1 Historie obce Zvole

Vznik názvu Zvole má dvě možné vysvětlení. Výraz Zvole, ve staročeštině zvóla, v překladu vyjadřoval právo užívat obecní majetek k pastvě a rybolovu. Dalším možné vysvětlení je vytesáno v boční kapli kostela neposkvrněného početí Panny Marie, kde stojí, že pán W. z Woly v srpnu 1261 byl pochován v místním kostele. V místní kronice zaznamenal Jakub Lolek toto:⁷¹

„Prvním a původním jménem vesnice nově vzniklé, která dnes úředně se zve „Zvole“ bylo Wole – název přenesen z Polska nebo z Ruska, kde název „Wole“ převládá. Rovněž zůstane záhadným, proč jen čtvero dědin na Moravě a v Čechách nazvány „Wole“ a všechny ostatní Lhotami pokřtěny.“⁷²

První písemná zmínka o Zvoli pochází z listiny mohelnického rychtáře z roku 1273, kde byla zmíněna v soupisu léna olomouckého biskupa. Zvole byla v historii jednou z nejvýznamnějších obcí na Žábřežsku. O dva roky později padla první zmínka o výstavbě kostela svatého Jiljí, který se stává charakteristickou dominantou ve Zvoli. Kostel byl roku 1423 vypálen husity a roku 1444 znovu obnoven. V roce 1854 však znovu vyhořel. Znovu postaven byl až v roce 1876, avšak na jiném místě. Největší rozvoj zaznamenala obec na začátku 15. století, kdy rod Vladyků ze Zvole získal okolní lenní statky a někteří z pánů byli povýšeni do šlechtického stavu. Byla zde postavena tvrz, pivovar a mlýn což přispělo k rozvoji obce. V této době dochází i k významné české historické události, dne 1. října 1468 zde proběhla bitva vojsk krále Jiřího z Poděbrad a krále Matyáše, kde padl vůdce českého vojska Zdeněk Kostka z Postupic. Po třicetileté válce vlivem zpusťování s kombinací dalších

---

⁷¹ Jakub Lolek řídící učitel, který začal sepsovat místní kroniku

⁷² Zápis v kronice obce Zvole

faktorů začíná Zvole pomalu ztrácet na významnosti. To dokazuje i fakt, že zde žilo jen 25 starousedlíků a 10 novousedlíků. Pivovar byl zbořen a tvrz přestavěna na sýpku a hájovnu. Po ukončení poddanství stále patřila Zvole mezi větší obce, ale řadila se k běžným obcím vesnického typu v novém soudním a politickém okrese Zábřeh.⁷³

Po roce 1918 je patrný zemědělský ráz, což se projevilo i ve volbách, kdy výrazně zvítězili agrárníci i lidovci. Po roce 1945 se zemědělský ráz obce ještě více prohloubil. Přípravný výbor vznikl roku 1949, ale družstvo v roce 1957. Po revoluci v roce 1989 vzniká obecní úřad a úřadujícím starostou se stává Ing. František Penčák.⁷⁴ V tabulce č. 7 je zaznamenán rozdíl v počtu obyvatel v letech 1834 až 2021.

Tabulka 7: Velikostní rozdíly obci Zvole v letech 1834 až 2021

Rok	Počet obyvatel	Počet domů
1834	544	77
1900	987	147
1930	938	Není znám
1950	750	170
1991	704	192
2021	852	295

Zdroj 12: Online stránky obce Zvole a Státi. úřadu, vlastní zpracování

4.1.2 Popis obce

Obec Zvole patří mezi malé obce do 1000 obyvatel. Obec má rozlohu 663 ha v okrese Šumperk v Olomouckém kraji. Spadá pod správní území obce s rozšířenou působností Zábřeh podle zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s rozšířenou působností a vyhlášky Ministerstva vnitra ČR č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.⁷⁵

⁷³ Oficiální web obce Zvole, informace o obci Zvole.

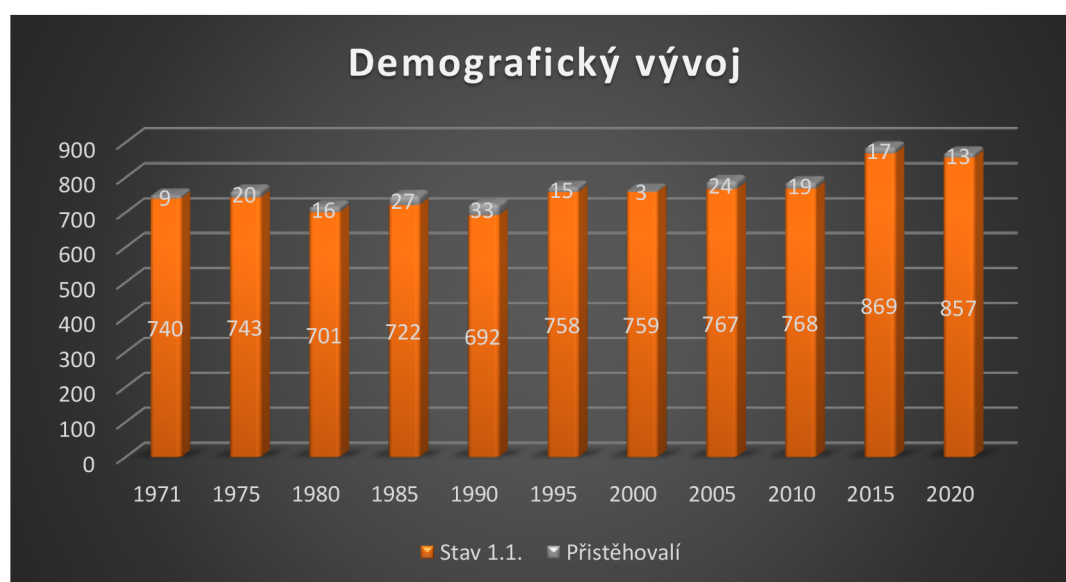
⁷⁴ Oficiální web obce Zvole, informace o obci Zvole.

⁷⁵ Město Zábřeh, web. Veřejné informace.

V obci se nachází zdravotní středisko s praktickým doktorem a zubařem. Obec má také místní knihovnu. Aktivní spolky ve Zvoli jsou TJ Sokol ČOS Zvole, TJ SK Fotbal Zvole, Zvolská 4., která vybudovala v obci komunitní centrum, kde se organizují různé vzdělávací akce pro rozvoj místních obyvatel. Starosta obce Zvole v rámci rozvoje tyto aktivní spolky podporuje peněžními dary z obecního rozpočtu. V obci se nachází příspěvková organizace ZŠ a MŠ Zvole.

Počet obyvatel se pomalým tempem navyšuje. Na grafu 5 vidíme stabilní přírůstky obyvatel v průběhu let 1971–2020.

Graf 2: Demografický vývoj v obci Zvole v letech 1971–2020

Zdroj 13: Data ČSÚ demografické údaje, obec Zvole, vlastní zpracování

Obec je ovlivněna dobrou polohou na hlavní trase mezi městy Olomouc a Šumperk. To vytváří dobré podmínky pro dojíždění za prací i pro nové obyvatele.

Demografický vývoj mezi lety 2016–2020 zobrazuje tabulka 8.

Tabulka 8: Demografický vývoj 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Počet obyvatel	860	856	846	857	852
Muži/ženy	428/432	427/429	415/431	418/439	410/442
Průměrný věk	40,4	40,7	41,1	41,1	41,9

Počet přistěhovalých	16	16	14	23	13
---------------------------------	----	----	----	----	----

Zdroj 14: ČSÚ, veř. data, vlastní zpracování

Populace v obci pomalu stárne, a proto je nejbližší rozvoj obce koncipován na přilákání nových občanů. Z informací, které byly získány rozhovorem se starostou obce Zvole probíhá v současné době projekt na 17 parcel ke stavbě nových rodinných domů. Dále probíhá realizace projektu multifunkčního fotbalového hřiště viz příloha rozhovor č. 1.⁷⁶

4.1.3 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce Zvole tvoří devět členů. Z těchto devíti členů je pouze starosta uvolněný člen, zbytek zastupitelstva jsou neuvolnění a téměř všichni působí i ve výborech v obci. Současné uspořádání v obci Zvole viz Tabulka 9.

Tabulka 9: Zastupitelé obce Zvole a jejich zařazení v obci ke dni 1.2.2022

Zastupitelé	Funkce	Uvolněný/neuvolněný	Výbor
Mgr. Radek Kól	starosta	uvolněný	/
Zdeněk Skřivánek	místostarosta	neuvolněný	/
Ing. Václav Keprt	zastupitel	neuvolněný	
MUDr. Šimon Kolčava	zastupitel	neuvolněný	kontrolní výbor
Ing. Josef Najman	zastupitel	neuvolněný	finanční výbor
Zdeňka Macháčková	zastupitel	neuvolněný	finanční výbor
Milan Malát	zastupitel	neuvolněný	finanční výbor
Ing. Jiří Pěnička	zastupitel	neuvolněný	kontrolní výbor
RNDr. Miloslav Závodný	zastupitel	neuvolněný	kontrolní výbor

Zdroj 15: Data úřad obce ke dni 31.12.2021, vlastní zpracování

⁷⁶ Rozhovor se starostou obce Zvole Radkem Kólem.

4.1.4 Hospodaření obce

Hospodaření obce je důležitou součástí ve veřejném dění v rámci obce. Ve Zvoli je nastaven střednědobý výhled rozpočtu do roku 2027. V tabulce 10 jsou uvedeny výdaje a příjmy pro rok 2020.

Tabulka 10: Příjmy a výdaje obce závěrečný účet hospodaření obce Zvole za rok 2020

Příjmy	23 487 535,73
Výdaje	23 318 140,56

Zdroj 16: Veřejné informace závěrečné hospodaření obce Zvole ke dni 31.12.2020, vlastní zpracování

Obec Zvole musí v rozpočtu kalkulovat s úvěry a dotacemi místní příspěvkové organizaci a podporou místních spolků. V tabulce 11 je uveden výčet hlavních rozhodovacích prvků rozpočtu a následné rozdělení zdrojů v rámci rozpočtu.

Tabulka 11: Dotace, dary transfery, úvěry obce Zvole, závěrečný účet hospodaření obce Zvole za rok 2020.

Subjekty	Konečná částka
Příspěvková organizace	1 060 000
Občanská sdružení	108 876
Transfery veřejnoprávním subjektům	450 720
Provozní výdaje	264 521
Úvěr na technickou infrastrukturu 17RD	6 190 919

Zdroj 17: veřejné informace závěrečné hospodaření obce, vlastní zpracování.

4.1.5 Charakteristika města Loštice

Loštice se nacházejí v okrese Šumperk v Olomouckém kraji. Loštice je městečko na střední Moravě rozkládající se na nejsevernějším cípu Hané. Městem protéká řeka Třebůvka. Z historie je město Loštice známé především hrnčířstvím. Zejména výrobou „Loštických pohárů“, které byly v 15. a 16. století používány v celé střední Evropě. V současné době zde žije přes 3000 obyvatel zabývajících se výrobou v různých odvětvích dřevozpracujícího a kovo zpracujícího průmyslu, zemědělství a potravinářství. Nejznámějším produktem je výroba „Loštických tvarůžků“, které svoji charakteristickou vůní a speciální chutí jsou

oblíbenou pochoutkou gurmánů. Město žije bohatým kulturním a společenským životem. Působí zde přes 30 spolků a zájmových organizací, například ochotnické divadlo. Účinkování hudebních souborů má zde více jak stovacetiletou tradici.⁷⁷

4.1.6 Struktura města Loštice

Loštice se dělí na místní části Žádlovice a Vlčice. Zastupitelstvo obce se skládá z 15 členů. Z těchto devíti členů je pouze starostka uvolněný člen, zbytek zastupitelstva jsou neuvolnění členové. Z nichž skoro všichni působí ještě ve výborech města viz Tabulka 12.

Tabulka 12: Zastupitelé města Loštice od 1.4.2018

Zastupitelé	Funkce	Uvolněný/Neuvolněný	Výbor
Bc. Šárka Havelková Seifertová	Starostka	Uvolněná	/
Jan Konečný	Místostarosta	Neuvolněný	/
Mgr. Pavel Kuba	Zastupitel	Neuvolněný	/
Rostislav Faltýnek	Zastupitel	Neuvolněný	/
Mgr. Blanka Zdráhalová	Zastupitel	Neuvolněný	/
Bc. Jiří Bálek	Zastupitel	Neuvolněný	/
Mgr. Lubomír Faltus	Zastupitel	Neuvolněný	Kontrolní
Ing. Ladislav Kašpar	Zastupitel	Neuvolněný	/
Mgr. Helena Koppová	Zastupitel	Neuvolněný	Finanční
Ing. Radka Kristenová	Zastupitel	Neuvolněný	/
PhDr. Ctírad Lolek	Zastupitel	Neuvolněný	Kontrolní
Bc Milan Novák	Zastupitel	Neuvolněný	Kontrolní
Ing. Pavel Rulišek	Zastupitel	Neuvolněný	
Bohumil Till	Zastupitel	Neuvolněný	
Michal Trlica	Zastupitel	Neuvolněný	

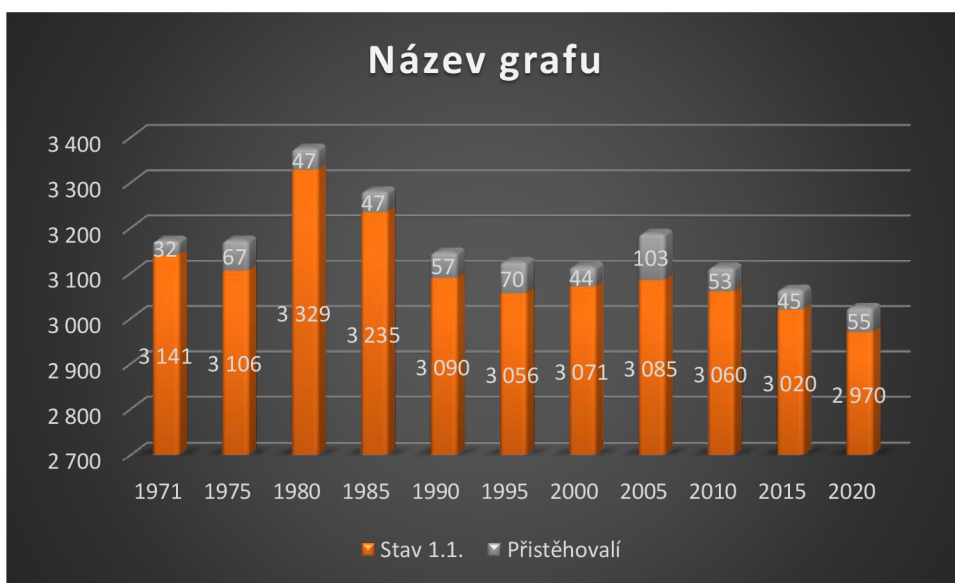
Zdroj 18: Web města Loštice, veřejné údaje, vlastní zpracování

⁷⁷ Oficiální web města, Historie a památky Loštice

Rada se schází většinou jednou za 14 dní a zastupitelstvo jednou za tři měsíce dle aktuální situace. Zasedání řídí starosta. Počet obyvatel města Loštice se pohybuje kolem 3000. Město spravuje tyto příspěvkové organizace. Základní školu, mateřskou školu, základní uměleckou školu a kulturní dům. Počet obyvatel má stabilní vývoj viz Graf 3.⁷⁸

Graf 3: Demografický vývoj města Loštice v letech 1971–2020

Zdroj 19Data ČSÚ demografické údaje, město Loštice, vlastní zpracování

V roce 2020 byly příjmy a výdaje ve městě Loštice viz Tabulka 13. Zde je patrné, že město Loštice hospodaří s vyššími výdaji a příjmy než obec Zvole.

Tabulka 13: Závěrečný účet Města Loštice

Příjmy	79 467 060,88
Výdaje	83 537 643,35
Saldo příjmů a výdajů	-4 070 582,47

Zdroj 20: Závěrečný účet Města Loštice za rok 2020, vlastní zpracování

⁷⁸ Oficiální web města, Organizační struktura města Loštice

4.1.7 Charakteristika starostů malých obcí a větších měst

Na základě rozhovorů se starosty Mgr. Radkem Kólem⁷⁹ a PhDr. Ctiradem Lolkem⁸⁰ vznikl ujednocený závěr, že pro výkon funkce starosty jsou předpoklady v řadě ohledů stejné. Rozdíly lze spatřit v praktické činnosti starostů měst a v malých obcích. Starostové měst se věnují především řídicí, manažerské činnosti a různým politicko-společenským aktivitám. Oproti tomu starosta malé obce musí řešit více praktických záležitostí týkajících se zabezpečení chodu obce (viz kapitola 3.2.10). V oblasti ekonomické jsou jejich aktivity rozdílné především díky výši finančních prostředků, se kterými hospodaří. Díky většímu personálnímu zázemí města má starosta k dispozici více odborného personálu, tudíž může lépe delegovat pravomoci a povinnosti na své podřízené. Starosta malé obce si musí svou agendu zajistit sám, nebo s omezeným počtem pracovníků obce.⁸¹

4.1.8 Faktory ovlivňující výběr starosty

V této části byly srovnány požadavky na výkon starosty ve městě a v malé obci.

Město – možnost většího výběru z kvalifikovaných a společensky aktivních obyvatel.

Obec – kvalita osobnosti výběru je omezena sociálním složením obyvatel dané obce a počtem obyvatel v obci.⁸²

V minulosti jsme mohly vidět v preferenci výběru podle teorie rysů hlavní znaky viz Tabulka 14.

Tabulka 14: Hlavní znaky preference výběru leadera v minulosti

20. léta	Kvalitní leader se rodí, preference osobnostních znaků
40. léta	Preference, že vedení/řízení se dá naučit
60. léta	Objevuje se kontingenční model řízení, důraz na analýzu prostředí a následné zvolení vhodného stylu
80. léta	Preference je charisma/síla osobnosti

Zdroj 21 Roman, *styly vedení, teorie rysů, vlastní zpracování*

⁷⁹ Aktuální starosta Zvole.

⁸⁰ Bývalý starosta města Loštice.

⁸¹ Analýza rozhovorů se starosty Kólem a Lolkem.

⁸² Viz kapitola výběr kandidátů.

V mále obci preferovaného kandidáta občané znají, proto do výběru zařazujeme fyzické rysy (věk, výška, váha) i mentální schopnosti (chování na veřejnosti, vzdělání, komunikace s občany).

Hlavní faktory, které vyhledáváme u kandidáta:

- touha vést;
- komunikační schopnosti;
- sebedůvěra;
- znalost prostředí zastupitelstva;
- emoční stabilita.⁸³

4.1.9 Styl vedení

Důležité je i to, jakým způsobem starosta vede své podřízené a spravuje agendu. Každý má jinou osobnost, a proto vedení není stejné. Zda je vedení správné, či nevhodné, nelze nijak přesně určit. Pojem vedení je velmi rozmanitý, není to pouze nařizování, ale i schopnost určit cíle a vhodně motivovat své podřízené.

Styl vedení odpovídá osobnosti leadera. Chování leadera je výsledkem mezi představou, jak by měl jednat, a reakcí jeho okolí. Díky tomu může mezi ním a okolím docházet ke konfliktům. Vlivem odlišných nekompatibilních představ jeho a dalších aktérů v samosprávě může dojít ke kolizi, či transformaci organizační a politické kultury.⁸⁴

4.1.10 Význam osobnosti starosty na rozvoj obce

Při výběru hrají roli schopnosti organizátora a dojem, který vytváří na veřejnosti. Pokud již byl v minulosti zvolen, nebo aktivně působil v zastupitelstvu, tak bude brána v potaz i jeho práce pro obec. Dosavadní pracovní zkušenosti – výhodou pro město budou manažerské, ekonomické, technické – stavební zkušenosti. Pro obec spíše praktické zkušenosti z různých oborů činností, mnohdy i stavebně technické doplněné ekonomickými. Zatímco ve velkých městech bude záležet na vedení volební kampaně, v malých městech a obcích vychází voliči

---

⁸³ Roman, Univerzita-online, styly vedení, odborný článek.

⁸⁴ Bernard, Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty str. 26.

především z osobních pocitů vůči kandidátům na základě přátelských, či nepřátelských vztahů.

Motivace pro výkon funkce jsou různé. Pro město je to například finanční a osobní prestiž, organizační práce, zlepšení rozvoje a života obyvatel a osobní prestiž. Pro rozhodování, jakým směrem starosta povede obec, hraje roli i jeho osobní zaměření.⁸⁵

Rozhodovací procesy ve městě jsou podřízeny především zájmovým skupinám provázaným se zastupiteli města a působícím prostřednictvím spřátelených zastupitelů. Toto lze spatřit zejména v oblasti investičních a podnikatelských aktivit a jejich finančního krytí. Formální procesy jsou standardně stanoveny zákonnými normami – od jednání v zastupitelstvu města, výkonných pravomocí rady až po pravomoci starosty.

V malé obci jsou z důvodu malého počtu občanů/zastupitelů rozhodovací procesy zjednodušeny tím, že starosta má stanoveny výkonné pravomoci jako rada města. To znamená, že je oprávněn samostatně rozhodovat o věcech, které nejsou zákonem určeny do kompetencí zastupitelstva.⁸⁶

Ve městě existuje řada městských odborných i společenských institucí i obecních organizací, které se do různých aktivit života obyvatel ve městě angažují. U starosty města je řada pravomocí přenesena na odborné útvary a pracovníky, jejichž počet se určuje v závislosti na velikosti města.⁸⁷

Starosta malé obce, na rozdíl od větších měst, zabezpečuje veškeré procesy sám, což je specifikum lokální samosprávy. Z každodenní činnosti starosty obce Zvole je to například výstavba a provoz obecních zařízení (vodovod, kanalizace, čistírna odpadních vod, kulturní objekty).

Zajišťuje technickou podporu obce a obecních komunikací (vozovky, chodníky). Spravuje pozemky v kompetenci obce, zařízení protipovodňové ochrany a menších vodních toků.

Agenda zahrnuje i rozvoj v obci, např. ve zkoumané obci je to plán na výstavbu 17 rodinných domů a projekt multifunkčního hřiště, které má přispět ke zlepšení sociálního a sportovního

---

⁸⁵ Rozhovor s bývalým starostou města Loštice.

⁸⁶ Rozhovor s bývalým starostou města Loštice.

⁸⁷ Rozhovor s bývalým starostou města Loštice.

života obce. Dále spolupracuje s místními spolky, občany i s obcemi v rámci spolku Mikroregion Zábřežska.

Zabezpečuje projednávání rozpočtu na vytyčené cíle a potřeby v praktickém ohledu. Musí sledovat aktuální vypsané dotační tituly pro obec. Zabezpečuje chod místní příspěvkové organizace. Starosta Zvole uvedl, že má šikovnou účetní, která mu pomáhá s agendou obce. Starosta Zvole přímo řídí dva pracovníky úřadu a několik pracovníků údržby obce.

Nedílnou součástí působnosti starosty malé obce je komunikace s občany, kteří mu poskytují zpětnou vazbu.

Z výše uvedeného vyplývá, že starosta malé obce musí být velkou osobností schopnou zvládnout poměrně široký rozsah činností.⁸⁸

4.1.11 Zpětné ohlédnutí na působení starostů v obci Zvole

V historii každé obce lze rozeznat, jaký vliv měl starosta, který rozsah činnosti v plném rozsahu zvládl a na co byl zaměřen. Kontrolní rozpočet také poskytuje zpětnou vazbu, jak si obec vede.

Dle realizovaných polostandardizovaných rozhovorů se starousedlíky JUDr. Žváčkem, ředitelkou ZŠ Zvole Mgr. Žváčkovou⁸⁹ a PhDr. Ctiradem Lolkem, který se dlouhodobě zabývá historií obce a je bývalý starosta města Loštice a dále ze získaných informací z kroniky bylo následně vyhodnoceno působení bývalých starostů, viz níže.

V období protektorátu v obci Zvole působil starosta Lipský německé národnosti. Dle vyjádření starousedlíků byl hodnocen jako slušný člověk. Zajišťoval jen běžný chod obce v rámci okupačního systému. Obec se v době protektorátu nijak nerozvíjela.

Po roce 1945 nastupuje na pozici starosty předseda národního výboru Jan Plhák. Starosta Plhák byl zaměřen na rozvoj a koncepci spojenou se změnou režimu. Zasadil se o přechod soukromého zemědělství ke kolektivizaci, realizoval pomoc při založení místního JZD. Za jeho působení v obci vznikla státní traktorová stanice. Dále se aktivně angažoval v kulturním

---

⁸⁸ Rozhovory se starosty Lolkem a Kólem.

⁸⁹ Neformální rozhovor s místními občany Žváčkovými.

životě obce jako kapelník místní dechové kapely. Za jeho působení počala stavba jeviště ve sportovním objektu sokolovny.

František Domlivil byl povoláním úředník. Po celou dobu na pozici starosty měl k rozvoji obce pasivní přístup. V jeho období bylo největší úsilí věnováno plnění pokynů, které byly dané okresem a krajem. Dále byla za jeho působení dokončena dostavba jeviště ve sportovním objektu sokolovny a podařilo se vybudovat kino v objektu farské stodoly. Zahájil výstavbu zemědělské infrastruktury JZD (kravíny, vepřín, drůbežárna).

Kryštof Lolek působil jako starosta v 60. až 70. letech. Byl velmi aktivní při rozvoji obce ve všech oblastech. Pomocí tzv. akce Z byla ve Zvoli vystavěna kanalizace. Akce Z byla dobrovolná činnost občanů v době jejich pracovního klidu, činnost se prováděla na základě vládního nařízení. Stát poskytl investici v podobě financí na nákup materiálu a za přispění dobrovolné pracovní činnosti občanů obce bylo z těchto prostředků budováno veřejně prospěšné zařízení (například kanalizace ve Zvoli). Dokázal kolem sebe vytvořit kolektiv obětavých občanů, kteří mu v rozvoji obce svépomocí pomáhali. Tímto způsobem se realizovala výstavba vodovodu, zdravotního střediska, vybudování chodníků v obci, výstavba nového fotbalového hřiště a nové zbrojnice pro hasiče. Jako předseda národního výboru podporoval rozvoj kulturního života obce, založil smíšený pěvecký sbor, který byl veden řídicím učitelem Janem Skopalem (významná osobnost obce). Za svého působení podporoval ochotnické divadlo a aktivity pro mládež, kdy například upravil obecní stodolu na klubovnu pro mládež. Byl organizátorem řady společenských akcí.

Josef Huf (původním povoláním zemědělec) působil jako starosta v 70. až 80. letech. Byl aktivní sportovec a proto došlo v době jeho působení k rozvoji sportovního areálu místního fotbalového klubu. Zahájil výstavbu šaten sportovního areálu u fotbalového hřiště. Dále se zasadil o postupné asfaltování místních komunikací a rozvoj bydlení v obci tím, že rozšířil obec o další ulici.

Ing. František Penčák byl starostou po roce 1990. Nový systém řízení rozvoje obcí přinesl nové zadávání práce na rozvoji obce soukromým subjektům. Nový systém realizace investičních a dalších aktivit ovlivnil vývoj obce v dalších letech. V době jeho působení proběhla rekonstrukce sportovního objektu sokolovny, kdy došlo k přebudování na moderní

tělocvičnu. Dále se zasadil o vybudování podtlakové kanalizace a čistírny odpadních vod pro celou obec.

Ing. Josef Najman (původním povoláním manažer, technik) působil jako starosta po roce 2000. Ing. Najman zaměřil svoje aktivity na technický rozvoj obce. Došlo k opravě a modernizaci čistírny odpadních vod, provedl rekonstrukci chodníků v obci. Dokončil vyasfaltování místních komunikací a následnou pozemkovou úpravu, která spočívala v zasítování nových stavebních parcel. Zrenovoval budovu obecního úřadu. Provedl napojení obecního vodovodu na nový systém utvořený sdruženými obcemi regionu. Dále za jeho působení došlo k vytvoření podmínek pro realizaci státního projektu dálničního obchvatu obce Zvole. Starosta Najman se podílel i na uchování artefaktů spojených s historií obce.⁹⁰

Uvedené údaje o aktivitách jednotlivých starostů v obci Zvole, i v jiných menších obcích, dokazují, že osobnost starosty je rozhodujícím faktorem nejen v technickém, ale i společenském rozvoji obce.

4.1.12 Rozhodovací mechanismy v prostředí územní samosprávy

Rozhodování je kombinace proměn v rámci nejednoznačnosti přírodního a společenského prostředí, kde se nacházíme. Aby bylo dosaženo rozvoje, musíme volit určité varianty rozhodnutí v procesu činnosti subjektů veřejné správy. S řízením veřejné správy vždy přichází proces rozhodování. Rozhodovací proces je tvořen a determinován jednotlivými subjekty, vztahy mezi nimi, vizemi a strategií do budoucnosti v rámci zdrojů, které mají k dispozici.

Rozhodovací proces můžeme obecně charakterizovat takto:

- výchozí situace rozhodujícího subjektu – analýza problému v rámci pravomocí, působnosti, provázanosti na vnitřní a vnější okolí a vlivu na rozhodovatele a kvality subjektů, které se podílí na kolektivním rozhodnutí;
- cíle primární a sekundární, které byly stanoveny;
- určení problému (co musíme vyřešit, aby bylo dosaženo cíle);

---

⁹⁰ Analýza na základě rozhovorů s místními občany.

- obměny způsobu dosažení cíle v rámci dopadů a omezení;
- samotné rozhodnutí;
- kontrola nebo zpětná vazba.⁹¹

Rozhodování ve veřejné správě není jeden určitý způsob, ale spíše kombinace určitých úkonů s logickou posloupností. Rozhodování ve veřejné správě je částečně ovlivněno veřejnými zájmy se zájmy jednotlivce, nebo skupin. V případě lokálních samospráv je to zájem občanů, starosty a zastupitelů či jiných místních skupin a aktérů. Ve veřejné správě musí být dbáno na objektivitu a respektování budoucích vizí, cílů a strategií, to vše v zájmu veřejné/lokální správy.⁹²

U malých obcí je třeba vycházet z toho, že:

- starosta rozhoduje o konkrétních investicích, výběru dodavatelů v závislosti na souhlasu členů zastupitelstva obce;
- je omezen výší prostředků, jež obec získá, a vypsáním konkrétních dotačních programů;
- nevhodná rozhodnutí se projevují v životě obce.

Do přípravy rozhodnutí (usnesení) se ve městech zapojuje řada především odborných úředníků a jednotlivé návrhy a opatření jsou projednávány v odborných komisích. Naproti tomu v malé obci musí starosta problém označit, analyzovat a rozhodnout o jeho řešení. Proto zde hraje významnou roli jeho osobnost, erudovanost a schopnost obec odpovědně řídit. Rozhodnutí má být optimální a racionální.⁹³

---

⁹¹ Skulová, Rozhodování ve veřejné správě str. 221–225.

⁹² Sockelová, diplomová práce, Modely rozhodovacích procesů.

⁹³ Čopík Proměny a kontinuita české komunální politiky.

5 Výsledky

Výsledky této případové studie doplňují či upřesňují vědomosti o samosprávě malých obcí.

5.1 Výzkumné otázky

1. Je starosta nositelem, respektive iniciátorem strategického rozvoje obce?

Otázky rozhovorů jsem koncipovala na rozvoj obce. Dotazovaní se shodli, že iniciátorem a nositelem strategie a vizí je starosta obce. Z těchto rozhovorů bylo vyvozeno, že je starosta považován za silného leadera.

2. Je starosta obce uznávanou autoritou?

Z pozorování a dotazování bylo patrné, že jej považují za důvěryhodnou osobnost a silnou autoritu v obci. Zpětnou vazbu, zda je starosta v pozici uznávanou autoritou, mohou být z hlediska jeho působení za volební období komunální volby a jejich výsledky.

3. Ovlivňuje osobnost starosty styl vedení a následný rozvoj?

Komparací případové studie bylo vyhodnoceno, že osobnost starosty ovlivňuje následný rozvoj obce. Zvolená strategie a cíle obce jsou kombinací jeho osobních preferencí a možností zdrojů obce. Funkce starosty je vysoce zodpovědná činnost a vyžaduje odborné, organizační schopnosti a ekonomické znalosti. Starosta musí umět komunikovat s občanem a rozpoznat socioekonomické požadavky občana.

5.2 Vyhodnocení starostů obce Zvole podle typologie starostů a stylu vedení

Data získaná v kapitole 3.2.9 byly využity pro rámcové posouzení typologie starostů a jejich stylu vedení, viz Tabulka č. 15.

Tabulka 15: Vyhodnocení podle typologie starostů

Jozef Lipský	„Facilitátor konsensu“ – kooperativní, nepoužívá strategie, styl vedení byl kombinací autoritářského a delegujícího.
Jan Plhák	„City Boss“ – kombinace strategie s důrazem na autoritářství, styl vedení autoritářský
František Domlivil	„Protektor“ – pevné hierarchické řízení, bez rozvojové strategie
Kryštof Lolek	„Vizionář“ – strategické řízení s důrazem na plánované změny s otevřeným kooperativním jednáním, styl vedení demokratický
Jozef Huf	„City boss“ – kombinace strategie s důrazem na autoritářství
Ing. František Penčák	„Facilitátor konsensu“ – kooperativní, nepoužívá strategie, styl vedení autoritářský
Ing. Jozef Najman	„Vizionář“ – strategické řízení s důrazem na plánované změny s otevřeným kooperativním jednáním, styl vedení demokratický místy delegující

Zdroj 22 Typologie starostů, vlastní zpracování na základě analýzy

6 Závěr

Na základě polostandardizovaných rozhovorů ze starosty obce Zvole a bývalým starostou města Loštice a místními starousedlíky, byly získány informace k následné komparaci působení starostů. Funkce starosty je vysoce zodpovědná činnost a vyžaduje odborné, a ekonomické znalosti a organizační schopnosti. Starosta musí umět komunikovat s občanem a rozpoznat socioekonomické požadavky občanů. Základním problémem u malé obce je omezený výběr kvalitních kandidátů v závislosti na sociální struktuře dané obce. Rozdíl mezi vedením v malých obcích a vedením ve městech není jen ve finančních zdrojích, ale je ovlivněn i řadou dalších faktorů. Z následné analýzy vyplývá, že nositelem a iniciátorem rozvoje v malé obci je především starosta a jeho schopnosti. V menším městě se starosta více dělí o rozhodování s orgány obce.

Při porovnání působení starostů v obci Zvole a města Loštic lze konstatovat, že funkce starosty v malé obci Zvole je zaměřena na komplexní činnosti související se zajištěním chodu a rozvoje obce. U starosty menšího města je činnost obdobná, ale využívá více volených orgánů, komisí a odborných pracovníků městského úřadu.

V rozhodovacích procesech při řízení malé obce má největší pravomoc starosta, který musí přihlídnout k rozhodnutí zastupitelstva. Naproti tomu starosta menšího města se dělí o rozhodovací pravomoc s volenými orgány města. Pravomoc je striktně stanovena.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

BALÍK, Stanislav, 2009. *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Tiskárny Havlíčkův Brod: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2908-4.

Balík, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P.; Strmiska, M. *Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody*. Brno: CDK, 2005. ISBN 80-7325-074-8.

BERNARD, Jozef, 2012. *Komunální politika malých obcí a jej neformální aspekty*. Praha. Dizertační práce. Univerzita Karlova V Praze. Vedoucí práce Jiří Buriánek.

BRATTEROVÁ, Zuzana, 2008. *Vývoj samosprávy v českých zemích ve druhé polovině 19. století*. Brno. Bakalářská práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce Karel Schelle.

BUREŠ Jan, Jakub CHARVÁT, Petr JUST, Martin ŠTEFEK, 2012. *Institucionální základy českého politického systému. Česká demokracie po roce 1989* [online]. České Budějovice: Grada publishing, s. 7-10 [cit. 2022-01-31]. ISBN 978-80-247-8270-6. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/ceska-demokracie-po-roce-1989-753381/#>

CVRKOVÁ, Milada, 2012. *Aktuální problémy a vývoj českého obecního zřízení* [online]. Brno [cit. 2022.27]. Dostupné z: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fis.muni.cz%2Fth%2Fajr5m%2FBakalarska_prace_Cvrkova_Milada.doc&wdOrigin=BROWSELINK. Bakalářská práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce Stanislav Kadeček.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK Ph.D. a Jan ČOPIK 2010. *Česká lokální politika v historické perspektivě. Demokracie v lokálním politickém prostoru*. České Budějovice: Grada, s. 19-22. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČOPIK, Jan, 2014. *Proměny a kontinuita české komunální politiky: územní samospráva v nové době (1850-2010)*. Příbram: Scriptorium. ISBN 978-80-87271-81-0.

ČOPIK, Jan a Jaroslav ČMEJREK CSC. *Veřejná správa*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, s. 11-15. ISBN 978-80-7394-578-7.

HORTOVÁ, Karolína, 2011. *Veřejná správa v období Protektorátu Čechy a Morava* [online]. Brno [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/xu4ja/BP_protektorat_1_.pdf. Bakalářská práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce JUDr. Bc. Jaromír Tauchen.

KOPŘIVA, Radek, Jan ČOPIK a Jaroslav ČMEJREK, 2017. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. *Sociológia* 49. (5), 482-500.

MATOUŠOVÁ, Petra, 2013. *Transformační a transakční leadership a intelligence leaderů*. Brno. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Ing. Jakub Procházka Ph.D.

PALGUTA, Jan, 2017. Kdo je váš starosta? Volební soutěž a charakteristika zastupitelů v ČR. *Kdo je váš starosta? Volební soutěž a charakteristika zastupitelů v ČR*. Praha: Nakladatelství Praha, Národohospodářský ústav AVČR, s. 1-25. ISBN 978-80-7344-440-2.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst a obcí a regionů: Teorie a praxe* [online]. Praha: Velikostní rozdíly obcí Zvole v letech 1834 až 2021 [cit. 2022-03-03]. ISBN 978-80-247-5922-7. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/financovani-mest-obci-a-regionu-teorie-a-praxe-714240/#>

RIEGL, Martin, 2013. Mezistátní systém před rokem 1945. RIEGL PH.D., Mgr. Martin. *Proměny politické mapy po roce 1945* [online]. Praha: Grada publishing, s. 15 [cit. 2022-02-04]. ISBN 978-80-247-8551-6. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/promeny-politicke-mapy-po-roce-1945-758261/>

Rozhodování ve veřejné správě v pohledu správní vědy, 1997. *Časopis pro právní vědu a praxi*. Brno: Vzdělávací a ediční středisko, V(2), 225-244. ISSN 1210-9126.

SOCKELOVÁ, Iveta, 2008. *Modelování rozhodovacích procesů přidělování dotací v rámci územní samosprávy*. Pardubice. Diplomová práce. Univerzita Pardubice. Vedoucí práce Ing. Miloslava Kašparová, Ph.D.

Internetové zdroje:

HLUŠIČKA, Petr, 2013. Styly vedení. *Firemní sociolog* [online]. 18.2.2013 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.firemni-sociolog.cz/cz/uzitecne-informace/clanky/138-styly-vedeni>

JIRÁSKOVÁ, Věra, 2005. Občan a občanství. *Metodický portál RPV.cz* [online]. Praha: rpv.cz, 8.11.2005 [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://clanky.rpv.cz/clanek/c/Z/386/OBCAN-A-OBCANSTVI.html>

Katalog činností vykonávaných obcemi v jednotlivých kategoriích [online]. Praha, 22 září 2016, 1 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-vykonavanych-obcemi-v-jednotlivych-kategoriich.aspx>

Obec Bystřice, 2021. *Bystřice* [online]. Bystřice [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.bystrice.cz/obcan/informace-o-obci/soucasnost/>

Roman, 2012. Styly vedení lidí. *Univerzita - Online* [online]. 4.3.2012 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <http://www.univerzita-online.cz/mng/zaklady-managementu/styly-vedeni-lidi/>

SEDLÁČEK, Jan. Rozdělení obcí dle rozsahu přenesené působnosti. *Rok v obci* [online]. 9.10.2015 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/692-rozdeleni-obci-dle-rozsahu-prenesene--pusobnosti/>

SEDLÁČEK, Jan, 2015. Historický vývoj obecního zřízení a obecní samosprávy: Počátek obecního zřízení. <http://www.rokvobci.cz/> [online]. 10.7. [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/598-historicky-vyvoj-obecniho-zriz/>

<https://www.mu-lostice.cz/> [online], aktualizace 2022. Loštice: Galileo Corporation [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.mu-lostice.cz/>

Seznam rozhovorů:

Kól Radek, 2022. Rozhovor se starostou Zvole, Zvole 5.1.

Lolek Ctirad, 2021. Rozhovor s bývalým starostou města Loštice, Loštice 5.12.

Žváček Antonín. 2021. Rozhovor se starousedlíkem obce Zvole. 4.12.

Žváčková Květuše 2021. Rozhovor s ředitelkou ZŠ a MŠ Zvole, 4.12

8 Přílohy

8.1 Přepis rozhovoru se starostou Zvole

- 1) **Co vás motivovalo ke kandidování na funkci starosty?** Byl to pro mě přirozený posun. Nejprve jsem působil v zastupitelstvu a později jako místostarosta.
- 2) **Předtím byl jste byl v zastupitelstvu? Jaká funkce a jak dlouho?** V zastupitelstvu jsem působil od roku 1998 a od roku 2002 jako místostarosta.
- 3) **Když jste byl neuvolněný místostarosta, ovlivňovalo to vaši práci?** Nijak to neovlivňovalo.
- 4) **Kde jste pracoval před zvolením a v jaké funkci?** Pracoval jsem 32 let jako učitel a z toho 24 let jako zástupce ředitele.
- 5) **Myslíte, že vaše zvolení svým způsobem ovlivnilo vaše aktivní působení v obci?** Ano myslím, že ano. Tím, že jsem byl viděn na kulturních akcích a dlouhodobě v rámci zastupitelstva. Lidé mě znaly.
- 6) **Jak probíhá váš pracovní týden? Kolik hodin trávíte v průměru v práci?** U tak malé obce moc nezáleží na úředních hodinách. Samozřejmě mě v pracovní hodiny najdete vždy na úradě, pokud nejsem na jednání. Například nedávno mi volaly ve dvě hodiny v noci, že stoupá hladina v obci a musel jsem jít zhodnotit situaci a podle toho jednat.
- 7) **Jakou agendu konkrétně spravujete?** Dalo by se říct, že spravuji vše na některé věci mám zastupitele v úřadu, ale více méně rozhoduji ve všech aspektech. Moje hlavní agenda jsou finance obce samozřejmě s paní účetní. Někdy zasahuji i v sousedských sporech. Různé stížnosti např. nevhodně vysázené japonské topoly. Většinu sporů však vyřizujeme přes Zábřeh.
- 8) **Máte ke své práci dostatek informací? Jste spokojen s metodikami podpory obce?** Ano jsem. Využívám stránky MVČR tak stránky poradny pro obce. A v právnických otázkách máme nasmlouvaného právníka.
- 9) **Je složité získávat finance pro obec?** Hodně záleží na vypsaných dotacích.
- 10) **Jaké dotace využíváte?** Stále nám běží dotace ještě za bývalého starosty. A to na chodníky, zateplení penzionu. Pan starosta Najman to začal a já dokončuji.
- 11) **V jakých projektech figuruje naše obec?** Teď pracujeme na nových 17 parcelních míst a rekonstrukci knihovny. Také jsem dobudovaly nové technické zázemí v obci,

kteře prakticky nebylo. A také jsme zapojeni v projektu mikroregion Zábřezsko třídí. Kde podporujeme třídění odpadu. Lidé byly vydány žluté popelnice a v určených místech v obci byly postaveny kontejnery na třídění odpad.

- 12) **Myslíte, že to máte svým způsobem těžší jako starosta malé obce?** Určitě se musím více starat. Musím být neustále aktivní.
- 13) **Má podle vás pozice starosty nějaké výhody/nevýhody? Případně jaké?** Jedinou nevýhodu vidím v tom, že jsem více méně na všechno sám. Jen některé povinnosti mohu částečně delegovat.
- 14) **Jaké komise či jiné orgány v obci zřizujete?** Jen ty nutné ze zákona.
- 15) **Jaké jsou rozvojové priority obce?** Technické zázemí a multifunkční hřiště.
- 16) **Jakým způsobem o rozvoji obce ve Vaší obci rozhodujete, respektive jakým způsobem jsou zásadní rozvojové otázky obce prosazovány, tedy jaký je Váš obvyklý postup?** Podle toho, co je potřeba najdeme dotační titul. Zadáme firmě ta zpracuje projekt a ten projekt i podá.
- 17) **Setkali jste se někdy s odlišnými názory a polemikou nad některými zásadními otázkami ve vztahu k rozvoji obce Pokud ano, jak jste v obci postupovali?** Nesetkávám skoro všechno je schváleno většinou. Jsou zde jen drobné rozdíly v názorech.
- 18) **Jaké jsou aktivní spolky v naší obci?** Dříve Sokol teď, ale aktivní moc není. Podporujeme i Skauty a sportovní klub. Nejaktivnější v naší obci je spolek Zvolská 4.
- 19) **Jakou měrou spolky ve Vaší obci přispívají ke kulturnímu/společenskému životu obyvatel Vaší obce? Jakou úlohu podle Vás mají?** Zrovna Zvolská 4 se velmi aktivně podílí na aktivitě v obci.
- 20) **Jak vnímáte Vy osobně podporu těchto spolků ze strany obce?** Podpora vnímám kladně. Je formou příspěvků od obce.
- 21) **Jste členem nějakého místního spolku? Pokud ano, kterého?** Jsem tajemník oddílu Sk Zvole
- 22) **Chodí za vámi lidé ohledně jejich představ, jak zlepšit vedení/správu obce? Ano chodí**
- 23) **Zaznamenal jste negativní nebo naopak pozitivní reakce ze strany občanů?** Nijak výrazně. Spíše za mnou chodí, co by bylo potřeba.

- 24) **Uvažoval jste v průběhu výkonu své funkce o změně, respektive o vážném odchodu z funkce?** Neuvažoval
- 25) **Máte v plánu znovu kandidovat? Jestli ano jak se plánujete připravit na kandidování?** Nevím uvidím.
- 26) **Považujete roli starosty obce za poslání?** Za poslání ne.
- 27) **Naše obec je docela malá jde oddělit soukromý život od toho veřejného? Případně je pro Vás obtížné stanovit hranice?** Tady to bohužel oddělit moc nejde.
- 28) **Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? A v jakém oboru?** Magistr, pedagogické vzdělání.
- 29) **Kolik let vykonáváte funkci starosty?** 3 roky
- 30) **Čeho by, jste chtěl jako starosta dosáhnout?** Chtěl bych zrealizovat ještě detenční nádrž, kvůli kolaudaci obchvatu Zvole. A zmodernizovat hřbitov (výstavba kolumbária a technické zázemí)
- 31) **Souhlasíte s uvedením Vašeho jména a poskytnutých odpovědí** Ano souhlasím

8.2 Rozhovor se starostou města Loštice

1) Co vás motivovalo ke kandidování na funkci starosty?

Dlouhodobě jsem pracoval ve volném čase v oblasti kulturních aktivit ve městě. Měl jsem zájem o zabezpečení rozvoje města. Jeden z důvodů, proč jsem kandidovat do funkce starosty byl i ekonomický, změna podmínek v mém podnikání.

2) Byl jste předtím v zastupitelstvu? Jaká funkce a jak dlouho?

Dva roky člen rady města.

3) Když jste byl neuvolněný místostarosta, ovlivňovalo to vaši práci?

Já jsem působil pouze jako neuvolněný člen rady města. Byla to velmi dobrá zkušenost pro budoucí výkon funkce starosty. Zásadně se změnil můj názor na reálnou práci ve vedení města.

4) Kde jste pracoval před zvolením a v jaké funkci?

Moje životní kariéra byla – vyučení, mistr odborné výchovy, ředitel elektrotechnického učiliště, podnikatel. Při zaměstnání jsem studoval.

5) Myslíte, že vaše zvolení svým způsobem ovlivnilo vaše aktivní působení v obci

Zásadně, změnil jsem názor na priority, které jsou pro obec důležité, získal jsem větší přehled o obci a více jsem začal komunikovat s občany.

6) Jak probíhal váš pracovní týden? Kolik hodin jste trávil v průměru v práci?

Zásada je, že starosta je ve službě městu po celou dobu výkonu funkce starosty. Jedna věc je oficiální pracovní doba a druhá věc jsou konkrétní setkávání s občany v terénu. Tato komunikace se prakticky musí podřídít potřebám občanů a obce. Starosta vykonává svoji funkci „stále“ po celou dobu, kdy je ve výkonu funkce.

7) Jakou agendu jste konkrétně spravoval?

Jako starosta jsem vykonával činnosti, které jsou stanoveny zákonem o obcích a další činnosti, které mi uložily volené orgány města.

Koncepční činnost.

- Odpovídal jsem za zpracování, dle potřeby i zpracovával, předkládané materiály k projednání volenými orgány.

- Komunikoval jsem s občany, pokud problém nevyřeší odborní pracovníci.

- Komunikoval jsem s institucemi jak státní správy, tak i se subjekty zajišťujícími různé aktivity pro zabezpečení rozvoje a provozu města.

- Zabezpečoval jsem personální činnost pro úřad.

- Odpovídal jsem za dodržování zákonů.

- Odpovídal jsem za dodržování schváleného rozpočtu a dodržování zákonů o účetnictví.

- Kontroloval jsem práci všech pracovníků úřadu i vedoucích příspěvkových organizací.

- Odpovídal jsem za dodržování všech zákonů vztahujících se k činnosti města.

- Zpracovával jsem program jednání orgánů města a svolával k jednání.

- Kontroloval jsem jednotlivé odborné pracovníky jak plnění jednotlivé pracovní úkoly.

- Zastupoval jsem město navenek při jednání se všemi subjekty.

- Řídil jsem přímo příspěvkové organizace v rámci pověření rady města.

-

8) Měl jste ke své práci dostatek informací? Byl jste spokojen s metodikami podpory Města?

Získání informací o dění ve městě bylo mým hlavním úkolem. Několikrát jsem za dobu svého působení, 14 roků, změnil organizační strukturu úřadu a měnil systém řízení úřadu. Zrušil jsem například funkci tajemníka.

9) Je složité získávat finance pro obec?

Základ financí obcí je stanoven rozpočtovými pravidly. Ostatní prostředky se musí získávat z různých druhů dotačních prostředků. Zde je třeba stanovit přesný postup k tomu, aby byly jak organizačně, tak i technicky a projekčně připraveny projekty, které město potřebuje zajistit a na které bude žádat o dotaci. Pak také značně záleží na schopnosti starosty komunikovat s příslušnými institucemi, které dotace přidělují.

10) Jak jste dotace využíval?

Pro dovybavení infrastruktury města. Výstavba komunikací, chodníků, rekonstrukce kulturního domu, sportovního areálu synagogy a výstavba nové tělocvičny, oprava areálu školy. Pro kulturní a společenské aktivity.

11) V jakých projektech figurovalo vaše město?

Je uvedeno v předchozím bodě.

12) Myslíte, že jste to měl při výkonu funkce těžší než starosta malé obce?

Neměl, Na rozdíl od malých obcí jsem měl k dispozici, i když malý, ale přece jenom aparát odborných pracovníků pro jednotlivé oblasti. Starosta malé obce musí veškerou agendu obsáhnout sám maximálně s jedním úředníkem, a to ještě mnohdy na 0,5 úvazku.

13) Má podle vás pozice starosty nějaké výhody/nevýhody? Případně jaké?

Je to manažerská činnost jako každá jiná. Výhodou je větší míra společenské prestiže.

14) Jaké komise či jiné orgány máte v městě zřízeny?

Výbory zastupitelstva – finanční, kontrolní

Komise rady sportovní, kulturní, životního prostředí

Příspěvkové organizace Základní škola – Mateřská škola – Kulturní dům

15) Jaké jsou rozvojové priority města?

Dostavba kanalizace, výstavba rodinných domů, výstavba protipovodňových opatření. Zajištění kulturně společenského rozvoje obyvatel města.

16) Jakým způsobem o rozvoji města ve Vašem městě rozhodujete, respektive jakým způsobem jsou zásadní rozvojové otázky města prosazovány, tedy jaký je Váš obvyklý postup?

Je schválený územní plán a základní koncepce města. V návaznosti na tyto dokumenty jsou organizovány další rozvojové aktivity města.

17) Setkali jste se někdy s odlišnými názory a polemikou nad některými zásadními otázkami ve vztahu k rozvoji města? Pokud ano, jak jste v obci postupovali?

Zpravidla na každou připravovanou akci organizovanou městem je řada různých názorů. Úkol starosty je vybrat ten názor – záměr, který je pro město nejvýhodnější a má největší podporu reálně uvažujících obyvatel.

18) Jaké jsou aktivní spolky v našem městě? Ve městě pracuje přes 30 spolků.

Všechny jsou „živé“, s různou mírou aktivity. Nejpočetnější: hasiči, turisté, 2 sportovní kluby, rybáři, chovatelé, junáci, divadelní ochotníci, 2 hudební soubory, 1 pěvecký soubor.

19) Jakou měrou spolky ve Vaší městě přispívají ke kulturnímu/společenskému životu obyvatel Vaší města? Jakou úlohu podle Vás mají?

Zásadní. Aktivně se podílejí na veškerých společensko-kulturních aktivitách, podle druhu zaměření, organizovaných ve městě.

20) Jak vnímáte Vy osobně podporu těchto spolků ze strany města?

Město téměř všem spolkům poskytuje finanční podporu. Její výše závisí na počtu členů organizace jejich aktivitách. Roční částka v rozpočtu činí cca 700 000 Kč.

21) Jste členem nějakého místního spolku? Pokud ano, kterého?

TJ Slavoj Loštice a Jednoty divadelních ochotníků.

22) Chodí za vámi lidé ohledně jejich představ, jak zlepšit vedení/správu obce?

Převážně jen když se jich problém osobně dotýká. Jinak omezeně. Občané v různých seskupení mimo zastupitelstvo se vyjadřují k činnosti vedení města, ale oficiálně jen několik stálých jednotlivců.

23) Zaznamenal jste negativní nebo naopak pozitivní reakce ze strany občanů?

Vždy jsou lidé, kteří s vámi souhlasí nebo mají odlišný názor na problém zvláště v oblasti fungování města.

24) Uvažoval jste v průběhu výkonu své funkce o změně, respektive o vážném odchodu z funkce?

Práce mě bavila a naplňovala. I když bylo mnoho konfliktních situací. Práce je to především s lidmi a umožňuje realizovat i svoje osobní schopnosti a záměry.

25) Máte v plánu znovu kandidovat? Jestli ano jak se plánujete připravit na kandidování?

Funkci starosty města jsem vykonával 14 roků. V současnosti, vzhledem k mému věku, již do funkce starosty kandidovat nebudu. Protože mám neustále zájem o dění ve městě, tak určitě v některé volební skupině budu kandidovat na zastupitele města.

26) Považujete roli starosty obce za poslání?

Role starosty, zvláště úspěšného, je nutně spojena s posláním. „Poslání“ se promítají do veškerých aktivit, které starosta vyvíjí. V okamžiku, kdy má zájem jen o svůj osobní ekonomický efekt, je v nějaké době z funkce starosty při volbách odvolán.

27) Město Loštice je docela malé jde oddělit soukromý život od toho veřejného? Případně je pro Vás obtížné stanovit hranice?

Tak jak jsem uvedl, starosta je veřejný činitel a do jeho osobního života vstupuje výkon funkce starosty v plném rozsahu. Zjednodušeně řečeno „Starosta“ je starostou po celý čas výkonu funkce ve všech hodinách a místech kde se nachází.

28) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? A v jakém oboru?

Vysoká škola FFUJE Purkyně Brno PhDr. obor sociologie.

29) Kolik let jste vykonával funkci starosty?

14 roků.

30) Čeho , jste chtěl jako starosta dosáhnout?

Změnit výrazně infrastrukturu města, jeho technické vybavení, rozvíjet kulturní život obyvatel města a změnit prestiž Města Loštice v Olomouckém kraji, což se mi v době, když jsem funkci starosty Města Loštic vykonával zdařilo.

31) Souhlasíte s uvedením Vašeho jména a poskytnutých odpovědí?

ano

Odpovědi zpracoval: PhDr. Ctirad Lolek starosta města Loštic v letech 2000 až 2014

9 Seznam použitých zákonů

Zákon č. 105 ř.z

Zákon č. 126/1920 Sb. z

Zákon č. 125/1927 Sb., z. o organizaci politické správy

Zákon č. 51/1994 Sb., z. o úřednické správě obcí

U.Z. č. 14/1990, o odvolání poslanců zastupitelských sborů a volbě nových poslanců
národních výborů

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon 16 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev

Zákon č. 22/2004 Sb., zákon o místním referendu

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s rozšířenou působností

Vyhláška Ministerstva vnitra ČR č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí
s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností